

LIGJI NR. 08/L-025**PËR MBROJTJEN E AJRIT NGA NDOTJA****Kuvendi i Republikës së Kosovës:**

Në bazë të nenit 65 (1) të Kushtetutës së Republikës së Kosovës,

Miraton:

LIGJ PËR MBROJTJEN E AJRIT NGA NDOTJA**KAPITULLI I
DISPOZITA TË PËRGJITHSHME****Neni 1
Qëllimi**

1. Ky ligj ka për qëllim të përcaktojë kompetencat dhe përgjegjësitë e institucioneve për të siguruar të drejtën e qytetarëve për të jetuar në një mjedis me ajër të pastër, duke mbrojtur shëndetin e njeriut, faunën, florën dhe vlerat natyrore e kulturore të mjedisit nga ndotja e ajrit

2. Ky ligj është në përputhshmëri me Direktivën 2008/50/EC për cilësinë e ajrit mjedisor; Direktivën 2004/107/EC për arsenin, kadmiumin, merkurin, nikelin dhe hidrokarburet aromatike policiklike në ajrin mjedisor dhe Direktivën 2016/2284/EC për tavanet e emisioneve kombëtare për disa ndotës atmosferikë, e cila ndryshon Direktivën 2003/35/EC dhe shfuqizon Direktivën 2001/81/EC.

**Neni 2
Fushëveprimi**

Ky ligj zbatohet ndaj të gjithë personave fizikë dhe juridikë, aktivitetet e të cilëve në mënyrë të drejtpërdrejtë apo të tërthortë e ndotin ajrin si dhe ndaj të gjitha autoriteteve publike dhe private të cilat kryejnë veprimtarinë e monitorimit të cilësisë së ajrit, monitorimin e emisioneve të ndotësve nga burimet e palëvizshme dhe verifikimin e sistemit matës për matjen e vazhdueshme të emisioneve të ndotësve nga burimet e palëvizshme.

**Neni 3
Përkufizimet**

1. Shprehjet e përdorura në këtë Ligj kanë këto kuptime:

1.1. Ajër mjedisor—nënkupton ajrin e jashtëm në troposferë, duke mos përfshirë atë në vendet e punës;

1.2. Ndotës—nënkupton substancat që futen në mënyrë të drejtpërdrejtë apo tërthorazi në ajër, të cilat shkaktojnë efekte të dëmshme në shëndetin e njeriut dhe/ose mjedisin në tërësi;

1.3. Ndotësi—nënkupton personin fizik apo juridik, aktiviteti i të cilit në mënyrë drejtpërdrejtë apo tërthortë e ndotë ajrin;

1.4. Monitorimi—nënkupton procesin që realizon përcjelljen, matjen dhe vlerësimin sistematik të treguesve mjedisor;

- 1.5. PM₁₀** - nënkupton grimcën e cila kalon nëpër një selektor siç është përkufizuar në metodën referente për marrjen e mostrave dhe matjen e PM₁₀, EN 12341, me 50% të efikasitetit të ndërprerjes në 10µm diametër aerodinamik;
- 1.6. PM_{2.5}** - nënkupton grimcën e cila kalon nëpër një selektor siç është përkufizuar në metodën referente për marrjen e mostrave dhe matjen e PM_{2.5}, EN 14907, me 50% të efikasitetit të ndërprerjes 2,5µm diametër aerodinamik;
- 1.7. Operatori** – nënkupton çdo person të autorizuar juridik ose fizik që operon ose kontrollon në tërësi ose pjesërisht inplantin;
- 1.8. Emision** - nënkupton lirimin direkt ose indirekt të substancave, vibracioneve, nxehtësisë ose zhurmës nga burimet pikore individuale ose difuzive të një impianti në ajër, ujë ose tokë;
- 1.9. Niveli** – nënkupton përqëndrimin e ndotësit në ajrin mjedisor ose depozitim të tij në sipërfaqe, në kohë të caktuar;
- 1.10. Vlerësimi** - nënkupton çdo metodë e përdorur për matje, kalkulim, parashikim ose vlerësim të nivelit të ndotësit në ajrin mjedisor;
- 1.11. Vlera kufitare** - nënkupton nivelin e caktuar në bazë të njohurive shkencore, me qëllim të shmangies, parandalimit ose zvogëlimit të efekteve të dëmshme në shëndetin e njeriut dhe mjedisit në tërësi, që arrihet brenda periudhës së caktuar dhe të mos tejkalohet nëse është arritur;
- 1.12. Vlera kufitare e emisioneve (VKE)** - nënkupton masën e shprehur në terma të parametrave specifike të çertifikatës, përqëndrimit dhe nivelit të një emisioni, i cili nuk mund të tejkalohet gjatë një ose më shumë periudhave kohore;
- 1.13. Vlera e synuar** - nënkupton nivelin e ndotjes së përcaktuar me qëllim të shmangies, parandalimit ose zvogëlimit të efekteve negative në shëndetin e njeriut dhe mjedisit në tërësi, që duhet të arrihet, nëse është e mundur për periudhë të caktuar;
- 1.14. Pragu i alarmit** – nënkupton nivelin përtej të cilit ekziston rreziku për shëndetin e njeriut nga ekspozimi i shkurtër dhe për të cilin duhet të ndërmerren masa të menjëhershme;
- 1.15. Margjina e tolerancës** – nënkupton përqindjen e vlerës kufitare, nga e cila kjo vlerë mund të tejkalohet sipas kushteve të përcaktuara;
- 1.16. Pragu i informimit** – nënkupton nivelin përtej të cilit ekziston rreziku për shëndetin e njeriut nga ekspozimi i shkurtër për pjesën e popullatës së ndjeshme dhe për të cilin është i nevojshëm informimi i azhurnuar;
- 1.17. Zona** - nënkupton pjesën e territorit të shtetit ku janë të përcaktuar kufijtë nga Ministria, me qëllim të vlerësimit dhe menaxhimit të cilësisë së ajrit;
- 1.18. Aglomerati** - nënkupton një zonë me një dendësi të popullsisë më të madhe se dyqind e pesëdhjetë mijë (250,000) banorë ose, ku popullsia është dyqind e pesëdhjetë mijë (250,000) banorë ose më pak, me një dendësi të caktuar të popullsisë për km² të përcaktuar nga Ministria;
- 1.19. Bashkëdyzimet organike të avullueshme (BOA)** - nënkuptojnë bashkëdyzime organike që në 293.15 °K dhe në shtypje të avullit prej 0.01kPa ose më shumë, kanë avullim të caktuar në kushte të caktuara të përdorimit;

- 1.20. Burim** - nënkupton çfarëdo prejardhje të lirimit të materieve në ajër duke përfshirë burimet e palëvizshme nga industria dhe amvisëria si dhe burimet e lëvizshme siç janë automjetet, burimet pikore dhe difuzive dhe të tjera;
- 1.21. Burimet e palëvizshme të ndotjes** - nënkupton ndotësit që shkarkohen në ajër përmes vend-shkarkimeve: impiantet, proceset teknologjike, instalimet industriale, pajisjet, mihjet sipërfaqësore, zonat me vetëndezje, magazinimi i lëndëve të djegshme, ndërtimtaritë, etj.;
- 1.22. Burimet e lëvizshme të ndotjes** – nënkupton mjetet e lëvizshme të cilat emetojnë ndotës në ajër si mjetet motorike, pajisjet për bujqësi dhe pylltari, burimet e lëvizshme pasive (gjeneratorët, kompresorët, bagerët, ekskavatorët, pajisjet hidraulike, cilindrat rrugor, vinçat e lëvizshëm, pajisjet për mirëmbajtjen e rrugëve, lokomotivat, etj);
- 1.23. Burim difuziv** – nënkupton një burim i ndotjes së ajrit në të cilin ndotësit futen në ajër pa ndonjë vendshkarkim të caktuar si psh. oxhaqe (pajisje, aktivitete të caktuara, sipërfaqe dhe vende të ndryshme);
- 1.24. Burimet tjera të ndotjes** - nënkupton burime të cilat emetojnë ndotës në ajër, si djegiet në amvisëri, djegiet në vende të hapura, tokat e zhveshura, minierat e braktisura;
- 1.25. Arseni, kadmiumi, nikeli, plumbi dhe benzo (a) pireni** - nënkupton pjesëmarrjen e gjithmbarshme e këtyre elementeve dhe bashkëdyzimeve në fraksionin e materieve grimcore PM_{10} ;
- 1.26. Menaxhimi i cilësisë së ajrit** - nënkupton sigurimin e zbatimit të masave me të cilat bëhet parandalimi dhe zvogëlimi i ndotjes së ajrit në të gjitha nivelet, në mënyrë që të mos pengohet zhvillimi i qëndrueshëm;
- 1.27. Vendmostrimi i përhershëm** - nënkupton vendin ku bëhet mostrimi në mënyrë të vazhdueshme ose të rastit, për të përcaktuar nivelin e ndotjes në përputhje me objektivat përkatëse për cilësinë e të dhënave;
- 1.28. Periudha e monitorimit** - nënkupton periudhën e përcaktuar për periudhën e zgjeruar, me të cilën vlerat individuale të niveleve të ndotjes bëjnë një grup për përcaktimin e parametrave statistikor;
- 1.29. Emisionet fugjitive** – nënkupton emisionet e bashkëdyzimeve organike të avullueshme në ajër, tokë dhe ujë nga tretësit që janë në përbërje të çdo produkti, apo produkteve të krijuara, të cilat përmbajnë tretës të cilët nuk janë lëshuar në mjedis nëpërmjet shkarkimit, por përmes dritareve, dyerve dhe hapje të ngjashme;
- 1.30. Synimi i zvogëlimit të ekspozimit në nivel kombëtar** - nënkupton përqindjen e zvogëlimit mesatar të ekspozimit të popullatës, e caktuar për vitin referues, me qëllim të arritjes së zvogëlimit të efekteve të dëmshme në shëndetin e njeriut, aty ku është e mundur, për një periudhë të caktuar;
- 1.31. Pragu i lartë i vlerësimit** – nënkupton nivelin nën të cilin kombinimi i matjeve të caktuara dhe teknikave të modelimit dhe/ose matjeve indikative, mund të përdoren për të vlerësuar cilësinë e ajrit mjedisor;
- 1.32. Pragu i ulët i vlerësimit** - nënkupton nivelin nën të cilin teknikat e modelimit ose vetëm teknikat e vlerësimit objektiv mund të përdoren për të vlerësuar cilësinë e ajrit mjedisor;

- 1.33. Objektivat afatgjate** - nënkupton nivelin që duhet të arrihet në afat të gjatë, përveç ku nuk është i arritshëm, përmes masave proporcionale, me qëllim të sigurimit të mbrojtjes efektive së shëndetit të njeriut dhe mjedisit;
- 1.34. Oksidet e azotit** - nënkupton shumën e vëllimit të raportit të përzierjes së monoksidit të azotit dhe dioksidit të azotit të shprehura në njësitë e përqendrimit të masës së dioksidit të azotit ($\mu\text{g}/\text{m}^3$);
- 1.35. Lokacionet suburbane** – nënkupton vendet në zonat urbane ku janë reprezentative nivelet e ekspozimit, për gjithë popullatën urbane;
- 1.36. Matje indikative**—nënkupton matjet të cilat i përmbushin objektivat për cilësinë e të dhënave që janë më pak rigorozë se sa ato që kërkohen për matje fikse;
- 1.37. Niveli kritik**—nënkupton nivelin e vendosur në bazë të njohurive shkencore, mbi të cilat mund të ndodhin efektet e drejtpërdrejta negative në disa receptorë siç janë bimët, drunjtë ose ekosistemet natyrore duke përfshirë njerëzit;
- 1.38. Kontributet nga burimet natyrore**—nënkupton emisionet e ndotësve që nuk shkaktohen direkt ose indirekt nga aktivitetet njerëzore, duke përfshirë edhe ndodhitë natyrore si shpërthime vullkanike, aktivitete seizmike, aktivitete gjeotermale, zjarret, erërat e mëdha, rizezullim atmosferik ose transportimi i grimcave natyrore nga rajonet e thata;
- 1.39. Planet për cilësinë e ajrit**—nënkupton planet në të cilat janë të caktuara masat për arritjen e vlerave kufitare ose të synuara;
- 1.40. Hidrokarburet aromatike policiklike**—nënkupton bashkëdyzimet organike që përmbajnë të paktën dy unaza aromatike të bashkuara, të formuara tërësisht nga karboni dhe hidrogjeni;
- 1.41. Mercuri total i gaztë**—nënkupton avujt elementar të merkurit dhe merkurit reaktiv, respektivisht llojet e merkurit të tretshëm në ujë me presion mjaftë të lartë të avullit, për të ekzistuar në gjendje të gaztë;
- 1.42. Treguesi i ekspozimit mesatar**—nënkupton nivelin mesatar i cili përcaktohet në bazë të matjeve në lokacionet suburbane në tërë territorin e Republikës së Kosovës, i cili reflekton ekspozimin e popullatës dhe i cili përdoret për të llogaritur zvogëlimin e ekspozimit të synuar në nivel shtetëror dhe obligimin e përqendrimit të ekspozimit;
- 1.43. Obligimi i përqendrimit të ekspozimit**—nënkupton nivelin e caktuar në bazë të treguesit mesatar të ekspozimit me qëllim të zvogëlimit të efekteve të dëmshme në shëndetin e njeriut, që të arrihet gjatë një periudhe të caktuar;
- 1.44. Matjet fikse**—nënkupton matjet e bëra në vende të caktuara, qoftë në mënyrë të vazhdueshme ose me marrjen e mostrave të rastit, për të përcaktuar nivelet në përputhje me objektivat përkatëse të cilësisë së të dhënave;
- 1.45. Substancat e prekursorëve të ozonit**—nënkupton substancat të cilat kontribuojnë në formimin e ozonit sipërfaqësor;
- 1.46. Laboratori testues dhe kalibrues**—nënkupton laboratorin që mund të kryej aktivitete për monitorimin e cilësisë së ajrit, monitorimin e emisioneve të materieve ndotëse në ajër nga burimet e palëvizshme dhe aktivitete të verifikimit të saktësisë së pajisjeve matëse për matje të vazhdueshme të emisioneve të ndotësve në ajër nga burimet palëvizshme;

- 1.47. Laboratori referent**–nënkupton laboratorin për sigurimin e cilësisë së matjeve dhe të dhënave për cilësinë e ajrit në territorin e Republikës së Kosovës që themelohet në kuadër të IHMK-së;
- 1.48. SMCA**-Sistemi Monitorues i Cilësisë së Ajrit;
- 1.49. Inspektori**–nënkupton Inspektori i Mbrojtjes së Mjedisit;
- 1.50. Ministria**-nënkupton ministrinë përgjegjëse për mjedis;
- 1.51. Ministri**-nënkupton ministrin e ministrisë përgjegjëse për mjedis;
- 1.52. AMMK**-Agjencioni për Mbrojtjen e Mjedisit të Kosovës;
- 1.53. DMMU**-Departamenti për Mbrojtjen e Mjedisit dhe Ujërave;
- 1.54. IHMK**-Instituti Hidrometeorologjik i Kosovës;
- 1.55. IKSHP**-Instituti Kombëtar i Shëndetësisë Publike të Kosovës;
- 1.56. DAK**–Drejtoria e Përgjithshme e Akreditimit të Kosovës.

KAPITULLI II ZBATIMI DHE PËRGJEGJËSITË

Neni 4 Mbrojtja dhe përmirësimi i cilësisë së ajrit

- Masat të cilat ndërmerren me qëllim të mbrojtjes dhe përmirësimit të cilësisë së ajrit dhe shtresës së ozonit, nuk duhet të dëmtojnë përbërësit tjerë të mjedisit, cilësinë e jetës së brezave të sotëm dhe të ardhshëm dhe nuk duhet të jenë në kundërshtim me rregullat nga fusha e mbrojtjes në punë dhe mbrojtjes së shëndetit të njeriut.
- Masat për përmirësimin e cilësisë së ajrit duhet të jenë në harmoni me objektivat afatgjate të BE të përshkruara në Marrëveshjen e Gjellbër Evropiane, Ekonominë Qarkore e koncepte tjera, të cilat sigurojnë rritjen ekonomike, përmirësimin e cilësisë së jetës dhe përmirësimin e cilësisë së ajrit.
- Masat për mbrojtjen dhe përmirësimin e cilësisë së ajrit dhe shtresës së ozonit janë të vendosura për:
  - të shmangur, parandaluar ose zvogëluar efektet e dëmshme në shëndetin e njeriut, cilësinë e jetës dhe mjedisin në tërësi;
  - të krijuar, ruajtur dhe përmirësuar sistemin e integruar të menaxhimit të cilësisë së ajrit në territorin e Republikës së Kosovës;
  - të ruajtur cilësinë e ajrit dhe për të përmirësuar cilësinë e ajrit në rastet e ndotjes;
  - të vlerësuar cilësinë e ajrit dhe mbledhjen e të dhënave të rëndësishme për cilësinë e ajrit, në bazë të metodave dhe kritereve të standardizuara që aplikohen në Bashkimin Evropian apo metodave të tjera të standardizuara, të pranuar ndërkombëtarisht;
  - të parandaluar dhe zvogëluar ndotjen që ndikon në shtresën e ozonit dhe ndryshimet klimatike;

3.6. përdorimin e teknologjive më efikase për sa i përket konsumit të energjisë dhe nxitjen e përdorimit të burimeve të ripërtëritshme të energjisë;

3.7. t'i siguruar publikut disponueshmërinë e informatave të nevojshme mbi cilësinë e ajrit dhe konsumit të substancave që hollojnë shtresën e ozonit;

3.8. përmbushjen e detyrimeve sipas traktateve dhe marrëveshjeve ndërkombëtare dhe pjesëmarrja në bashkëpunimin ndërkombëtar për fushën e ajrit, shtresës së ozonit dhe zbutjen e ndryshimeve klimatike.

Neni 5

Autoritetet kompetente për mbrojtjen e ajrit

1. Efektiviteti i mbrojtjes dhe përmirësimit të cilësisë së ajrit dhe të shtresës së ozonit, zbutja dhe përshtatja ndaj ndryshimeve klimatike sigurohet nga niveli qendror dhe niveli lokal brenda kompetencave të parapara me këtë ligj dhe aktet tjera nënligjore.
2. Vlerësimin e cilësisë së ajrit dhe menaxhimin e Sistemit Informativ të Ajrit e bën Ministria.
3. Autoritetet kompetente për monitorimin e cilësisë së ajrit, monitorimin e shkarkimeve të ndotësve në ajër nga burimet e palëvizshme, kontrollimin e sistemit matës për matjet kontinuale të emisioneve nga burimet e palëvizshme janë të përcaktuara në nenin 8, 9, 10, 11 dhe 12 të këtij ligji.
4. Instituti Kombëtar i Shëndetësisë Publike hulumton ndikimin e faktorëve mjedisor në shëndetin e popullatës dhe jep rekomandime profesionale institucioneve kompetente për eliminimin e mangësive të identifikuar dhe ndikimin e tyre të dëmshëm në shëndet.
5. Institucionet shkencore, qytetarët si individë ose të organizuar në organizata për mbrojtjen e ajrit, kontribuojnë në realizimin e qëllimeve të hulumtimit, mbrojtjes dhe përmirësimit të cilësisë së ajrit dhe zbatimit të mbrojtjes efikase.

KAPITULLI III NDOTËSIT E AJRIT

Neni 6

Burimet e ndotjes dhe klasifikimi i tyre

1. Burimet e ndotjes së ajrit janë:
  - 1.1. Burimet e palëvizshme të ndotjes të ndërtuara, të pajisura me teknologji, të cilat i përmbushin kriteret mjedisore, të përdorura dhe të mirëmbajtura në mënyrë që ndotësit të mos të emitojnë materie ndotëse në ajër mbi vlerat kufitare të caktuara, me qëllim të zvogëlimit të rrezikut për shëndetin e njeriut, cilësinë e jetës dhe mjedisin;
  - 1.2. Burimet pikë të cilat materiet ndotëse shkarkohen në ajër përmes vendshkarkimeve të projektuara në objekte, procese teknologjike, reparte industriale, pajisje dhe të ngjashme;
  - 1.3. Burimet difuzive të cilat materiet ndotëse shkarkohen në ajër pa ndonjë vendshkarkim të caktuar, si oxhaqe, pajisje, aktivitete të caktuara, sipërfaqe dhe vende të ndryshme;
  - 1.4. Burimet e lëvizshme të ndotjes;

- 1.5. Burimet natyrore dhe burime tjera të ndotjes.
2. Qeveria me propozim të Ministrisë me akt nënligjor përcakton vlerat kufitare të emisioneve dhe kërkesat teknike për burimet e palëvizshme të ndotjes.
3. Qeveria me propozim të Ministrisë, me akt nënligjor përcakton vlerat kufitare të emisioneve dhe kërkesat teknike për burimet e lëvizshme të ndotjes.
4. Qeveria me propozim të Ministrisë me akt nënligjor përcakton vlerat kufitare të emisioneve dhe kërkesat teknike për burimet tjera të ndotjes.

KAPITULLI IV MONITORIMI DHE VLERËSIMI I CILËSISË SË AJRIT

Neni 7 Përcaktimi i vlerave kufitare për cilësinë e ajrit

1. Me propozim të Ministrisë, Qeveria me akt nënligjor përcakton vlerat kufitare të cilësisë së ajrit, vlerat e synuara për disa materie ndotëse në ajër, pragjet e informacionit, pragjet e alarmit, kriteret për përcaktimin e SMCA-së, numrin e pikave monitoruese, metodat e matjeve, analizave të mostrave, kohën dhe formën e raportimit dhe vlerësimit të shkallës së ndotjes së ajrit.
2. Me aktin nënligjor nga paragrafi 1 i këtij neni, varësisht nga vetitë e materieve ndotëse, përcaktohet edhe pragu i ulët dhe i lartë i vlerësimit, kufijtë e tolerancës, vlerat e synuara, përbërësit themelorë të vlerave të cekura, treguesi i ekspozimit mesatar, zvogëlimi i synuar i ekspozimit në nivelin kombëtar, përqendrimi i ekspozimit, vlerat kritike, pragu i paralajmërimit, pragu i lajmërimit dhe masat e veçanta të mbrojtjes së shëndetit të njeriut të cilat ndërmerren gjatë paraqitjes së tyre si dhe afatet për zvogëlim të kufirit të tolerancës dhe për arritjen e vlerave të synuara për ozonin sipërfaqësor.
3. Me aktin nënligjor nga paragrafi 1 i këtij neni, Qeveria përcakton vlerat kufitare për mbrojtjen e shëndetit të njeriut, mbrojtjen e vegjetacionit dhe ekosistemit.
4. Vlerat kufitare, vlerat e synuara, pragjet e alarmit për arsen, kadmium, merkur, nikel dhe benzo(a) piren, kriteret për përcaktimin e pikave të marrjes së mostrave për matjet fikse, numrin e pikave monitoruese, metodat e matjeve, analizave të mostrave, kohën dhe formën e raportimit, vlerësimin e shkallës së ndotjes së ajrit nga këta ndotës i përcakton Ministra me akt nënligjor.
5. Për të siguruar mbrojtjen e cilësisë së ajrit, prodhuesit, importuesit, eksportuesit, transportuesit, tregtarët dhe përdoruesit komercial të pajisjeve, prodhimeve, materialeve dhe substancave që ndotin ajrin, janë të detyruar t'i përmbahen vlerave kufitare të përcaktuara me legjislacionin për ajër.

Neni 8 Monitorimi i cilësisë së ajrit

1. Monitorimi dhe vlerësimi i cilësisë së ajrit zbatohet në zona dhe aglomerate.
2. Me propozim të Ministrisë, Qeveria brenda dymbëdhjetë (12) muajsh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji, me vendim përcakton zonat dhe aglomeratet për tërë territorin e Republikës së Kosovës.
3. Niveli i ndotjes së ajrit përcaktohet me analizën e gjendjes ekzistuese, në bazë të matjeve të kryera në periudhën së paku pesë (5) vjeçare në vende të përhershme matëse, në bazë të

matjeve indikative me zbatimin e modeleve standarde matematikore dhe metodave tjera të vlerësimit.

4. Cilësia e ajrit monitorohet në bazë të:

- 4.1. matjeve në vende të përhershme matëse dhe shkallës së nivelit të ndotjes së ajrit në zona dhe aglomerate;
- 4.2. matjeve në vendet e përhershme matëse të shkallës së nivelit të ndotjes së ajrit me ndikim ndërkufitar dhe të të reshurave atmosferike në territorin e Republikës së Kosovës;
- 4.3. matjeve dhe analizave të kushteve meteorologjike dhe të cilësisë së ajrit;
- 4.4. matjeve dhe ndryshimeve të vërejtura të cilat tregojnë ndikimin e ajrit të ndotur në tokë, bimë, ndërtesa, gjetjet biologjike, etj.;
- 4.5. modelimit të bartjes dhe disperzionit të materieve ndotëse, duke përdorur modelime përkatëse.

Neni 9

Sistemi për Monitorimin e Cilësisë së Ajrit (SMCA)

1. Në zona dhe aglomerate të Republikës së Kosovës vendoset rrjeti shtetëror për monitorimin e përhershëm të cilësisë së ajrit.
2. Me propozim të Ministrisë, Qeveria me vendim miraton vendosjen e SMCA-së, në zona dhe aglomerate të shtrira në tërë territorin e Republikës së Kosovës.
3. Kushtet për përcaktimin e lokacioneve të stacioneve për monitorimin e cilësisë së ajrit përcaktohen me aktin nënligjor nga neni 7, paragrafi 1, i këtij ligji.
4. IHMK udhëheqë me SMCA, propozon vendosjen e stacioneve të reja në bazë të gjendjes së cilësisë së ajrit në lokacione të veçanta si dhe jep propozimin për rivendosjen e stacioneve ekzistuese.
5. IHMK përmes stacioneve të SMCA bën monitorimin dhe matjet e cilësisë së ajrit, mbledhjen e të dhënave, sigurimin e cilësisë dhe verifikimin e matjeve dhe të dhënave, përshtatjen dhe verifikimin e karakteristikave teknike të pajisjeve për matje në përputhje me metodat standarde dhe ekuivalente të matjeve si dhe përpunimin dhe prezantimin e rezultateve.
6. Monitorimi i cilësisë së ajrit në SMCA kryhet sipas planit vjetor të matjeve për cilësinë e ajrit.
7. Planin vjetor të monitorimit dhe matjeve për cilësinë e ajrit, shpeshësinë e matjeve dhe periudhën e matjeve e miraton Ministri me propozim të IHMK.
8. Të dhënat për cilësinë e ajrit nga SMCA, IHMK i publikon në ueb faqen e Ministrisë.
9. Të dhënat e përmendura në paragrafin 7 të këtij neni i shërbejnë AMMK-së për përgatitjen e Raportit për gjendjen e cilësisë së ajrit dhe ato janë pjesë e Sistemit Informativ Mjedisor.

Neni 10

Monitorimi i cilësisë së ajrit në nivel lokal

1. Komunitet vendosin stacionet për monitorimin e cilësisë së ajrit në territorin e vet, kur vlerësojnë se shkalla e ndotjes është më e madhe se vlerat e përcaktuara kufitare, për arsye të rritjes dhe zhvillimit të industrisë apo zgjerimit të zonave punuese.

2. Kryetari i Komunës në bashkëpunim me drejtorinë përgjegjëse për mjedis, cakton lokacionet e stacioneve matëse për monitorimin e cilësisë së ajrit në konsultim me Ministrinë, përgatitë programin e matjeve të shkallës së ndotjes dhe siguron kushtet për zbatim.

3. Drejtoria përgjegjëse për mjedis kryen mbikëqyrjen për zbatimin e obligimeve nga paragrafi 1 dhe 3 të këtij neni dhe të dhënat nga matjet e kryera i publikon në ueb faqen e Komunës.

4. Drejtoria përgjegjëse për mjedis ia paraqet AMMK-së të dhënat bazë dhe të validuara për monitorimin e cilësisë së ajrit dhe raportin për nivelet e ndotjes dhe vlerësimin e cilësisë së ajrit deri më 30 mars të vitit aktual, për vitin e kaluar kalendarik.

Neni 11

Monitorimi i cilësisë së ajrit nga ana e operatorëve ekonomik

1. Operatori ekonomik, është i obliguar të siguroj monitorimin e cilësisë së ajrit sipas vendimit për Pëlqim Mjedisor, Leje Mjedisore, Leje Mjedisore të Integruar dhe Leje Mjedisore Komunale, në pajtim me legjislacionin përkatës.

2. Personi juridik – laborator testues dhe kalibrues i cili kryen matjet për operatorin e caktuar është i obliguar t'ia dorëzoj Ministrisë, AMMK dhe Komunës, të dhënat bazë dhe të validuara të monitorimit të cilësisë së ajrit dhe raportin për shkallën e ndotjes dhe vlerësimin të cilësisë së ajrit deri më 31 mars të vitit aktual, për vitin e kaluar kalendarik.

Neni 12

Veprimtaritë e monitorimit të cilësisë së ajrit dhe emisioneve në ajër

1. Ministria përcakton me akt nënligjor mënyrën e monitorimit të cilësisë së ajrit dhe mbledhjes së të dhënave, kriteret për lokacionet e vend matjeve, kriteret për caktimin e numrit minimal të vend matjeve, metodat referente të matjeve, mënyrën e vërtetimit të ekuivalencës për metoda tjera të matjeve, mënyrën e vërtetimit të cilësisë së matjeve dhe të dhënave, mënyrën e përpunimit dhe pasqyrimin të rezultateve dhe përshtatjes me normat vendore, mënyrën e vërtetimit të saktësisë dhe kalibrimit të pajisjeve për matje, themelimin e laboratorit referent, mënyrën e menaxhimit dhe shpenzimet e punës së laboratorit referent, mënyra e punës së komisionit për përcjelljen e punës së laboratorit referent, mënyrën e publikimit të rezultateve për nevojat e sistemit informativ për mbrojtjen e ajrit, përmbajtjen e raportit vjetor dhe mënyrën e informimit të publikut.

2. Qeveria me propozim të Ministrisë e përcakton me akt nënligjor mënyrën e monitorimit të emisioneve të ndotësve në ajër nga burimet e palëvizshme, numrin dhe llojin e matjeve, metodën referente të matjes, mënyrën e vërtetimit të ekuivalencës për metoda tjera të matjeve, mënyrën e vërtetimit të saktësisë dhe kalibrimit të instrumenteve matëse, mënyrën e vërtetimit të rregullsisë së sistemit për matje kontinuale të emisioneve të ndotësve në ajër nga burimet e palëvizshme, mënyrën e mostrimit dhe vlerësimin të rezultateve të matjes, mënyrën e paraqitjes së të dhënave të emisioneve për Sistemin Informativ Mjedisor dhe mënyrën e informimit të rregullt të publikut për monitorimin e emisioneve.

3. Personi juridik – laborator testues dhe kalibrues mund të kryej aktivitetet për monitorimin e cilësisë së ajrit, aktivitetet e monitorimit të emisioneve të ndotësve në ajër nga burimet e palëvizshme dhe aktivitetet e verifikimit të saktësisë së sistemit të matjes, për matje kontinuale të emisioneve të ndotësve në ajër nga burimet e palëvizshme, nëse është i akredituar nga DAK, në përputhje me standardin ISO/IEC 17025 ose metodave të tjera të standardizuara, të pranuara ndërkombëtarisht bazuar në Kërkesat themelore për testim dhe kalibrim të laboratorëve.

Neni 13

Vlerësimi i cilësisë së ajrit

1. Vlerësimi i cilësisë së ajrit në zona dhe aglomerate në bazë të këtij ligji, zbatohet për materiet

ndotëse: dioksidin e sulfurit, dioksidin e azotit dhe oksidet e azotit, materiet grimcore (PM_{10} , $PM_{2.5}$), plumbin, benzenin, monoksidin e karbonit, ozonin sipërfaqësor, arsenin, kadmiumin, merkurin, nikelin dhe benzo (a) pirenin.

2. Vlerësimin e cilësisë së ajrit e kryen Ministria, AMMK në bazë të kriterëve për vlerësim të cilat janë të përcaktuara në aktin ligjor të nenit 7 paragrafi 1 të këtij ligji dhe bëhet së paku një (1) herë në pesë (5) vite.

3. Numri minimal i pikave matëse për monitorimin e dioksidit të sulfurit, dioksidit të azotit dhe oksideve të azotit, grimcave fluturuese (PM_{10} , $PM_{2.5}$), plumbit, benzenit, monoksidit të karbonit, ozonit sipërfaqësor, arsenit, kadmiumit, merkurit, nikelit dhe benzo (a) pirenit në ajër përcaktohet sipas kriterëve të përcaktuara në nenin 7 të këtij ligji.

4. Në pikat matëse mostruese për benzo(a) piren, mostrohen edhe hidrokarburet policiklike aromatike dhe së paku në një pikë matëse ku matet ozoni sipërfaqësor maten edhe prekursorët e ozonit.

5. Regjistrin e pikave për monitorimin e përqendrimit të dioksidit të sulfurit, dioksidit të azotit dhe oksideve të azotit, materiet grimcore (PM_{10} , $PM_{2.5}$), plumbit, benzenit, monoksidit të karbonit, ozonit sipërfaqësor dhe prekursorëve të ozonit, arsenit, kadmiumit, merkurit, nikelit, benzo (a) pirenit dhe hidrokarbureve të tjera policiklike aromatike në ajër i përcakton me vendim Qeveria me propozim të Ministrisë.

6. Vlerësimi i shkallës së ndotjes së ajrit nga dioksidi i sulfurit, dioksidi i azotit dhe oksideve të azotit, materiet grimcore (PM_{10} , $PM_{2.5}$), benzeni, monoksidi i karbonit dhe plumbi, zbatohet nga:

6.1. matjet në vend matjet e përhershme në zona dhe aglomerate, në të cilat shkalla e ndotjes me materie ndotëse tejkalon pragun e epërm të vlerësimit. Këto matje plotësohen me teknikat e modelimit dhe ose me matje indikative, për të fituar të dhënat për shpërndarjen në hapësirë të cilësisë së ajrit;

6.2. përdorimin e matjeve të kombinuara në vend matje të përhershme dhe metodave të modelimit matematikor dhe/ ose matjeve indikative në zona dhe aglomerate, në të cilat shkalla e ndotjes me materie ndotëse nuk tejkalon pragun e lartë të vlerësimit;

6.3. përdorimin e metodave të modelimit matematikor dhe/ose metodave tjera të vlerësimit, në përputhje me praktikën përgjithësisht të pranuar në shtetet e BE, në zonat dhe aglomeratet në të cilat shkalla e ndotjes me materie ndotëse nuk e tejkalon pragun e ulët të vlerësimit.

7. Në stacionet me prapavijë rurale të vendosura larg nga burimet e rëndësishme të emisioneve të ndotjes së ajrit, minimum duhet të kryhen matjet e përqendrimit të masës totale të materieve grimcore $PM_{2.5}$ dhe caktohen mesataret vjetore të përqendrimit të përbërjes kimike të materieve grimcore $PM_{2.5}$ për elementet dhe bashkëdyzimet.

8. Kriteret e vlerësimit, pikat e matjes, programi i matjeve, objektivat e cilësisë dhe metodat referente të matjeve të ndotësve të referuara në paragrafët 6 dhe 7 të këtij neni duhet të jenë në përputhje me rregullat e përcaktuara në aktin nënligjor të nenit 12, paragrafi 1, i këtij ligji.

9. Vlerësimi i nivelit të ndotjes së ajrit për shkak të ozonit sipërfaqësor, kryhet në zonat dhe aglomeratet ku niveli i ndotjes për ozonin sipërfaqësor tejkalon qëllimet afatgjata gjatë pesë (5) viteve të mëparshme, për këtë shkak duhet të vendoset një pikë matëse e përhershme për të monitoruar nivelin e ozonit sipërfaqësor.

10. Shkalla e vlerësimit, vend mostrimi, plani i matjeve, synimet e cilësisë dhe metodat referente të matjeve për ozonin sipërfaqësor dhe prekursorët e ozonit sipërfaqësor zbatohen në përputhje me aktin nënligjor të përcaktuar në nenin 12, paragrafi 1, të këtij ligji.

11. Vlerësimi i nivelit të ndotjes së ajrit nga arseni, kadmiumi, merkuri, nikeli dhe benzo (a) pireni kryhet në zonat dhe aglomeratet ku vlerat e synuara janë tejkaluar gjatë njërit ngapesë (5) vitet e mëparshme, për këtë shkak duhet të vendoset një pikë matëse e përhershëm për të monitoruar këto materie.

Neni 14

Klasifikimi i zonave dhe aglomerateve

1. Klasifikimi i zonave dhe aglomerateve në raport me materiet ndotëse në ajër, bëhet së paku çdo pesë (5) vite, duke zbatuar:

1.1. pragun e ulët dhe të lartë të vlerësimit të cilësisë së ajrit dhe synimeve afatgjata për ozonin sipërfaqësor;

1.2. vlerat e synuara me vlerësimin e përqendrimit në ajër dhe fundërrimin e këtyre materieve në tokë dhe ujë, duke marrë parasysh shkallën e pragut të ulët dhe të lartë.

2. Në rast të ndryshimeve të theksuara nga veprimtaritë të cilat mund të ndikojnë në përqendrimin e materieve ndotëse nga paragrafi 1 i këtij neni, klasifikimi i zonave dhe aglomerateve vërtetohet më herët.

Neni 15

Kategorizimi i cilësisë së ajrit

1. Në bazë të niveleve të ndotjes, duke marrë parasysh vlerat e përcaktuara kufitare, vlerat e synuara dhe synimet afatgjate, përcaktohen kategoritë e cilësisë së ajrit si në vijim:

1.1. kategoria e parë e cilësisë së ajrit - ajri i pastër ose shumë pak i ndotur: nuk janë tejkaluar vlerat kufitare, vlerat e synuara dhe synimet afatgjate për ozonin sipërfaqësor;

1.2. kategoria e dytë e cilësisë së ajrit – ajri i ndotur: janë tejkaluar vlerat kufitare, vlerat e synuara dhe synimet afatgjate për ozonin sipërfaqësor.

2. Kategoritë e cilësisë së ajrit nga paragrafi 1 i këtij neni përcaktohen për çdo materie ndotëse veçmas, me qëllim të mbrojtjes së shëndetit të njeriut, cilësisë së jetës, mbrojtjes së vegjetacionit dhe ekosistemit.

3. Kategoritë e cilësisë së ajrit nga paragrafi 1 i këtij neni përcaktohen nga AMMK një (1) herë në vit, për vitin e kaluar kalendarik.

4. Raportin vjetor për përcjelljen e cilësisë së ajrit në territorin e Republikës së Kosovës dhe regjistrin e kategorive të cilësisë së ajrit e harton AMMK dhe e publikon në ueb faqe të Ministrisë.

Neni 16

Aktivitetet në zonat e kategorive të cilësisë së ajrit

1. Në zonën e kategorisë së parë të cilësisë së ajrit, ndërhyrja e re në mjedis ose rikonstruktimi i burimit ekzistues të ndotjes së ajrit nga neni 6, nën-paragrafi 1.1 i këtij ligji, nuk lejohet ta rrezikoj kategorinë ekzistuese të cilësisë së ajrit.

2. Në zonën e kategorisë së dytë të cilësisë së ajrit, mund të lëshohet leja për shfrytëzim të burimit të ri, rikonstruim të burimit ekzistues ose leja për ndërtim, nëse:

2.1. me këtë ndërtim sigurohet zëvendësimi i burimit ekzistues - burim i palëvizshëm, i cili nuk i përmbush kriteret teknike, me burimin i cili me aktivitetin e vet zvogëlon ndotjen e ajrit;

2.2. në procedurën e vlerësimit të ndikimit në mjedis vërtetohet se me intervenimin e

theksuar nuk do të rrezikohet cilësia e ajrit, respektivisht janë përcaktuar masat për parandalimin e ndotjes së ajrit.

Neni 17 **Tejkalimi i vlerave kufitare**

1. Në rastet kur ekziston dyshimi i bazuar dhe i lajmëruar nga ana e qytetarëve, se ka ardhur deri te ndotja e ajrit, cilësia e të cilit mund të rrezikojë shëndetin e njerëzve, cilësinë e jetës dhe do të ndikojë negativisht në cilëndo qoftë pjesë të mjedisit, brenda 8 (tetë) orëve duhet të kryhen matjet e veçanta ose të bëhet vlerësimi i shkallës së ndotjes nga drejtoria përkatëse e komunës.
2. Drejtoria përkatëse e Komunës vërteton arsyeshmërinë e dyshimit nga paragrafi 1 i këtij neni dhe merr vendim për matje të veçanta me përmbajtje dhe kohëzgjatje të matjeve për vlerësimin e shkallës së ndotjes si dhe mënyrën e pagesës së matjeve të veçanta të vlerësimin të shkallës së ndotjes dhe e njofton Ministrinë.
3. Nëse me matje ose vlerësim vërtetohet se nuk ka ardhur deri te tejkalimi i ndotjes ose ka ndotje të tejkaluar dhe ndotësi nuk është identifikuar, shpenzimet i bartë Komuna, e cila ka marrë vendimin nga paragrafi 2 i këtij neni.
4. Nëse me matje ose vlerësim vërtetohet tejkalimi i shkallës së ndotjes së ajrit dhe ndotësi është i identifikuar, shpenzimet e matjeve apo të vlerësimin, i bartë ndotësi, sipas vendimit nga paragrafi 2, të këtij neni.
5. Komuna me kërkesë të inspektorit mjedisor për vërtetimin e arsyeshmërisë së dyshimit nga paragrafi 1, të këtij neni, obligohet të marr vendimin për matje të veçanta ose vlerësim të shkallës së ndotjes në afat prej tri (3) ditësh.
6. Nëse Komuna nuk merr vendim sipas paragrafit 5 të këtij neni, Ministria siguron matjet e veçanta ose vlerësimet e shkallës së ndotjes në llogari dhe përgjegjësi të Komunës.

KAPITULLI V **MASAT PËR PARANDALIMIN DHE ZVOGËLIMIN E NDOTJES SË AJRIT**

Neni 18 **Mbrojtja e cilësisë së ajrit në zona dhe aglomerate**

1. Në zonat dhe aglomeratet për të cilat është vërtetuar se niveli i disa ndotësve nga neni 12, paragrafi 1 i këtij ligji është mbi vlerat kufitare, vlerat e synuara dhe qëllimeve afatgjata për ozonin sipërfaqësor, duhet të zbatohen masat për zvogëlimin e ndotjes së ajrit me qëllim të arritjes së vlerave kufitare, vlerave të synuara dhe qëllimeve afatgjata për ozonin sipërfaqësor. Masat duhet të harmonizohen me planet e veprimit për përmirësimin e cilësisë së ajrit.
2. Në zona dhe aglomerate për të cilat është vërtetuar se niveli i dioksidit të sulfurit dhe dioksidit të azotit janë mbi vlerën e pragut të paralajmërimit dhe pragut të paralajmërimit për ozonin sipërfaqësor, duhet të zbatohen masat nga Plani i Veprimit Afatshkurtër, me qëllim të arritjes së vlerave kufitare apo vlerave të synuara për ozonin sipërfaqësor dhe për këtë të informohet publiku.

Neni 19 **Parandalimi dhe zvogëlimi i ndotjes së ajrit**

1. Parandalimi dhe zvogëlimi i ndotjes së ajrit realizohet me:

- 1.1. harmonizimin e dokumenteve të planifikimit hapësinor, me programe për mbrojtjen

e ajrit, respektivisht me planifikim të integruar;

1.2. përcaktimin e vlerave kufitare të emisioneve dhe kërkesave teknike nga burimet e palëvizshme dhe vlerave kufitare në lidhje me përmbajtjen e ndotësve të caktuar dhe karakteristikave tjera të cilësisë së prodhimit;

1.3. zbatimin e masave për mbrojtjen e ajrit të përcaktuara në vendimin e Pëlqimit Mjedisor, Lejes Mjedisore apo Lejes Mjedisore të Integruar, në bazë të legjislacionit përkatës;

1.4. zbatimin e masave për mbrojtjen e ajrit dhe mjedisit të përcaktuara në Lejen Mjedisore Komunale;

1.5. zbatimin e teknikave më të mira të mundshme;

1.6. përcaktimin e kuotës së emisioneve për disa materie ndotëse;

1.7. sigurimin e financave për zbatimin e masave të efijencës së energjisë;

1.8. zvogëlimin apo heqjen graduale të përdorimit të substancave të kontrolluara dhe gazrave serrë të fluoruara;

1.9. zbatimin e masave nga Plani i Veprimit për Cilësinë e Ajrit, Plani Lokal i Veprimit dhe Plani Afatshkurtër i Veprimit.

Neni 20

Detyrimet e ndotësve të ajrit

1. Ndotësit të cilët janë pronarë ose shfrytëzues të burimeve të palëvizshme dhe të lëvizshme të ndotjes janë të obliguar t'i përmbushin vlerat kufitare të emisioneve dhe kërkesat teknike.

2. Qeveria me propozim të Ministrisë mund të japë një shmangie nga detyrimi për një kohë caktuar për të përmbushur kërkesat teknike në raste të jashtëzakonshme të interesit të përgjithshëm.

3. Në përputhje me paragrafin 1 të këtij neni, ndotësit që janë pronarë ose operatorë të burimeve të palëvizshme të ndotjes janë të detyruar të:

3.1. sigurojnë monitorimin e rregullt të emisioneve dhe për këtë të mbajnë evidencë;

3.2. sigurojnë kryerjen e matjeve të emisioneve të ndotësve në ajër nga burimet e palëvizshme;

3.3. mbajnë evidencë për matjet e kryera me të dhënat për vendet e matjeve dhe rezultatet e matjeve si dhe për shpeshhtësinë e matjeve të emisioneve;

3.4. mbajnë evidencë për karburantin e përdorur dhe mbeturinave të cilat përdoren në procesin e bashkë djegies;

3.5. mbajnë evidencë për punën e pajisjeve për zvogëlimin e emisioneve;

3.6. sigurojë punëtorëve informata të nevojshme, në lidhje me efektet e mundshme të aktivitetit ndotës në shëndetin e njeriut dhe mjedis;

3.7. sigurojnë përcjelljen e cilësisë së ajrit sipas kushteve të dhëna në Pëlqimin Mjedisor, Lejen Mjedisore ose Lejen Mjedisore të Integruar nga Ministria.

3.8. operatorët e avionëve, aktivitetet e tyre dhe të mbledhin të dhënat në lidhje me ndotjen dhe emetimet, në përputhje me kërkesat legjislative ndërkombëtare dhe kërkesat legjislative të vendit të destinacionit të tyre ose të regjistrimit;

3.9. njoftojë pa vonesë Ministrinë, në rast të dëmtimit të pajisjeve për zvogëlimin e emetimeve në përputhje me procedurat e përcaktuara.

4. Të dhënat nga paragrafi 3 i këtij neni, AMMK i bartë në Sistemin Informativ Mjedisor.

5. AMMK i mbledhë të dhënat e emisioneve të ndotjes së ajrit nga burimet e palëvizshme dhe të lëvizshme dhe i vendos në inventarin e emisioneve në ajër.

6. Ndotësit e përcaktuar në paragrafin 1 të këtij neni, janë të detyruar të përgatisin raportin vjetor dhe ta dërgojnë në Ministri në mars të vitit vijues, për vitin e kaluar kalendarik.

Neni 21

Vlerat kufitare të emisioneve të bashkëdyzimeve organike të avullueshme për burimet e palëvizshme

1. Vlerat kufitare të emisioneve të bashkëdyzimeve organike të avullueshme nga burimet e palëvizshme, monitorimin dhe vlerësimin e tyre, regjistrin e të dhënave për burimet e palëvizshme në të cilat përdoren tretjet organike ose prodhimet tjera, mënyrën e zvogëlimit të këtyre emisioneve në ajër, mënyrën dhe afatin e dorëzimit të raportit për këto emisione nga ana e operatorit, përcaktohen në aktin nënligjor nga neni 6 paragrafi 2 i këtij ligji.

2. Vlerat kufitare për përmbajtjen e bashkëdyzimeve organike të avullueshme në produkte të caktuara dhe kërkesat përkatëse teknike përcaktohen me akt nënligjor nga neni 6 paragrafi 2 i këtij ligji.

Neni 22

Synimet për zvogëlimin e ekspozimit ndaj PM_{2.5} në nivel kombëtar, për mbrojtjen e shëndetit të njeriut

1. Për të zvogëluar ekspozimin dhe për të arritur synimet për zvogëlimin e ekspozimit ndaj grimcave PM 2.5, në përputhje me nivelet e ndotjes dhe afateve kohore, Ministria në bashkëpunim me organet e tjera qeveritare dhe lokale siguron ndërmarrjen e të gjitha masave të nevojshme.

2. Treguesi i ekspozimit mesatar ndaj PM_{2.5}, shpërndarja dhe numri i pikave matëse në të cilat bazohet treguesi mesatar i ekspozimit për PM_{2.5} dhe i cili në mënyrë adekuate reflekton ekspozimin e përgjithshëm të popullsisë, përcaktohet në aktin nënligjor nga neni 7 paragrafi 1 i këtij Ligji.

Neni 23

Kuotat e emisioneve

1. Ministria me akt nënligjor përcakton kuotat e emisioneve për disa materie ndotëse të cilat shkaktojnë pasoja negative si aciditetin, eutrofikimin dhe ndotjen fotokimike në territorin e Republikës së Kosovës për periudhën e caktuar dhe mënyrën e llogaritjeve vjetore të emisioneve.

Neni 24

Ndotjet nga burimet natyrore

1. Në zonat dhe aglomeratet ku tejkalimi i vlerave kufitare për një ndotës mund ti atribuohet burimeve natyrore, AMMK-ja për çdo vit mbledhë të dhënat për përqendrimet e parametrave të veçantë të këtyre burimeve të ndotjes si dhe dëshmitë që tregojnë se tejkalimi mund t'i atribuohet burimeve natyrore.

2. Në bazë të të dhënave dhe të gjeturave nga paragrafi 1 i këtij neni, AMMK-ja harton regjistrin e zonave dhe aglomerateve në të cilat tejkalmimet e vlerave kufitare të materieve të caktuara ndotëse i përshkruhen burimeve natyrore.

3. AMMK ia paraqet Agjencionit Evropian për Mjedis regjistrin nga paragrafi 2 i këtij neni si dhe të dhënat dhe dëshmitë në bazë të cilave është hartuar regjistri.

Neni 25

Përmbajtja e sulfurit në karburant

1. Karburantet të cilat përdoren për automjete dhe shërbime të cilat i përdorin ato për ngrohje, duhet të jenë në pajtim me standardet e cilësisë së karburanteve, të cilat përcaktohen me akt nënligjor nga Ministria përgjegjëse për tregti dhe industri.

2. Vajrat e rënda tek të cilat përmbajtja e sulfurit tejkalon 1% të masës, nuk mund të shfrytëzohen si lëndë djegëse për impiante për djegie, përveç në raste të jashtëzakonshme kur lejohet nga Ministria.

3. Kufizimet nga paragrafi 2 i këtij neni nuk aplikohen për lëndët djegëse që përpunohen në industrinë e rafinerisë.

Neni 26

Deponimi i lëndëve djegëse, naftës dhe derivateve të naftës

1. Dispozitat e këtij neni aplikohen për objekte, impiante, automjete dhe pajisje të cilat shfrytëzohen për deponim, ngarkim dhe transportim të karburantit nga një terminal në tjetrin ose nga terminali kryesor deri te stacioni i karburanteve.

2. Objektet, impiantet, automjetet dhe pajisjet do të projektohen dhe shfrytëzohen në atë mënyrë që:

2.1. mbetjet e avujve duhet të mbahen në kontejner derisa të kryhet shkarkimi në terminal;

2.2. t'i pranojnë dhe mbajnë avujt kthyes nga terminali i stacionit të karburanteve ose në terminalin kryesor.

3. Dispozitat nga paragrafi 1 dhe 2 të këtij neni Qeveria i rregullon me akt nënligjor, me propozim të Ministrisë.

KAPITULLI VI

PLANIFIKIMI I MBROJTJES SË AJRIT

Neni 27

Strategjia dhe Plani i Veprimit për Cilësinë e Ajrit

1. Strategjia dhe Plani i Veprimit për Cilësinë e Ajrit përcakton qëllimet dhe prioritetet për mbrojtjen e cilësisë ajrit dhe shtresës së ozonit në Republikën e Kosovës dhe përmban:

1.1. parimet dhe kriteret për përcaktimin e objektivave dhe prioritetëve;

1.2. vlerësimin e gjendjes së cilësisë së ajrit;

1.3. masat parandaluese për mbrojtjen e cilësisë së ajrit;

- 1.4. masat prioritare dhe aktivitetet;
- 1.5. masat afatshkurta, kur ekziston rreziku nga tejkalimi i pragut të alarmit;
- 1.6. masat për arritjen e vlerave kufitare të ndotësve të caktuar në ajër, në afatin e dhënë, nëse ato janë tejkaluar;
- 1.7. masat për arritjen e qëllimeve afatgjata për ozonin sipërfaqësor në ajër;
- 1.8. masat për ndërprerjen e plotë të shpenzimit të substancave të kontrolluara të cilat dëmtojnë shtresën e ozonit dhe zvogëlimin e emisioneve të gazrave serrë të fluoruara;
- 1.9. masat për zvogëlimin e emisioneve të ndotësve organik të qëndrueshëm dhe metaleve të rënda;
- 1.10. masat për stimulimin e rritjes së efijencës së energjisë dhe përdorimin e energjisë nga burimet e ripërtëritshme;
- 1.11. masat për zvogëlimin e emisioneve të gjithmbarshme nga transporti;
- 1.12. masat për zvogëlimin e veprimit negativ të acidifikimit, eutrofikimit dhe ndotjes fotokimike;
- 1.13. mënyra e zbatimit të masave;
- 1.14. prioritizimi për realizimin e masave;
- 1.15. afati për zbatimin e masave;
- 1.16. bartësit e zbatimit të masave;
- 1.17. vlerësimi i mjeteve për zbatimin e planit dhe ndarja e tyre sipas prioritizimit të masave dhe aktiviteteve në këtë plan;
- 1.18. analizën e harxhimeve dhe me këtë, të mirat e krijuara në përmirësimin e cilësisë së ajrit.

2. Strategjinë dhe Planin e Veprimit për Cilësinë e Ajrit e harton Ministria në bashkëpunim me Ministrinë tjera, Institucionet shkencore të Kosovës, me publikun dhe palët e interesuara.

3. Strategjia e cila është pjesë e dokumentit nga paragrafi 1 i këtij neni, planifikohet për periudhën dhjetë (10) vjeçare.

4. Plani i veprimit i cili është pjesë e dokumentit nga paragrafi 1 i këtij neni, planifikohet për periudhën tre (3) vjeçare.

5. Me propozim të Ministrisë, Qeveria miraton Strategjinë dhe Planin e Veprimit për Cilësinë e Ajrit.

6. Institucionet relevante janë të obliguara t'i zbatojnë dhe financojnë masat për zvogëlimin e ndotjes së ajrit, të parapara në Strategjinë dhe Planin e Veprimit për Cilësinë e Ajrit.

7. Ndotësit janë të obliguar t'i zbatojnë dhe financojnë masat për zvogëlimin e ndotjes së ajrit, të parapara në Strategjinë dhe Planin e Veprimit për Cilësinë e Ajrit.

8. Ministria i raporton Qeverisë çdo vit për realizimin e masave të Planit të Veprimit për Cilësinë e Ajrit.

Neni 28**Plani Lokal i Veprimit për Cilësinë e Ajrit**

1. Për zona dhe aglomerate ku vlerësohet se nivelet e ndotësve në ajër tejkalojnë vlerat kufitare ose të synuara, komuna përgjegjëse për atë zonë apo aglomerat harton Planin Lokal të Veprimit për Cilësinë e Ajrit, për periudhën pesë (5) vjeçare me qëllim të arritjes së vlerave kufitare ose të synuara.
2. Plani Lokal i Veprimit për Cilësinë e Ajrit mund të përfshijë edhe masa shtesë të duhura, me qëllim të mbrojtjes së grupeve të ndjeshme të popullatës.
3. Plani Lokal i Veprimit për Cilësinë e Ajrit përmban: informatat e përgjithshme, analizën e gjendjes, llojin dhe vlerësimin e ndotjes, përcaktimin e vendit të ndotjes së lartë, prejardhjen e ndotjes, masat për zvogëlimin e ndotjes së ajrit, detajet e masave të përcaktuara, priorizimin e tyre, afatet e përmbyshjes së masave dhe vlerësimin e resurseve financiare dhe autoritetet përgjegjëse për zbatimin e masave.
4. Gjatë hartimit të Planit nga paragrafi 1 i këtij neni, komuna ia dorëzon Ministrisë draftin për dhënie të komenteve.
5. Pas miratimit të Planit nga paragrafi 1 të këtij neni, komuna ia dorëzon atë Ministrisë.
6. Komuna është e obliguar t'i zbatojë dhe financojë masat për zvogëlimin e ndotjes së ajrit të parapara në Planin Lokal të Veprimit për Cilësinë e Ajrit.
7. Ndotësit janë të obliguar t'i zbatojnë dhe financojnë masat për zvogëlimin e ndotjes së ajrit të parapara në Planin Lokal të Veprimit për Cilësinë e Ajrit.

Neni 29**Planet Afatshkurta të Veprimit**

1. Nëse në një zonë ose aglomerat të caktuar ekziston rreziku nga tejkalimi i pragut të alarmit të ndotjes, komuna për atë zonë ose aglomerat harton Planin Afatshkurtër të Veprimit, i cili përmban masat që duhet të ndërmerren në afat të shkurtër, me qëllim të zvogëlimit të rrezikut dhe/ose uljes së ndotjes.
2. Plani Afatshkurtër i Veprimit nga paragrafi 1 i këtij neni, varësisht nga rastet individuale, mund të parasheh masat efektive të kontrollit dhe ku është e nevojshme, të ndaloj veprimtaritë të cilat shkaktojnë rrezik të tejkalimit të vlerave kufitare, vlerave të synuara ose pragut të alarmit.
3. Plani Afatshkurtër i Veprimit mund të përfshijë masa lidhur me: qarkullimin e mjeteve motorike, veprimtaritë ndërtimore, punën e stabilimenteve industriale, përdorimin e prodhimeve industriale, ngrohjen në amvisëri dhe t'i parasheh edhe veprimtaritë specifike, me qëllim të mbrojtjes së grupeve të ndjeshme të popullatës.
4. Nëse në zonën apo aglomeratin e caktuar ekziston rreziku nga tejkalimi i pragut të alarmit për ozonin sipërfaqësor, Ministria përgatit Planin Afatshkurtër të Veprimit vetëm për atë pjesë ku sipas vlerësimit ekziston potenciali i konsiderueshëm për zvogëlimin e rrezikut ose vazhdimin të gjendjes së njëjtë, duke marrë parasysh kushtet gjeografike, meteorologjike dhe ekonomike.
5. Ministria dhe Komuna informojnë publikun, përfshirë palët e interesuara për rezultatet e kërkimeve të bëra, realizimin dhe përmbyshjen e Planit Afatshkurtër të Veprimit si dhe zbatimin e këtij plani.
6. Ndotësi është i obliguar t'i zbatojë dhe financojë masat për zvogëlimin e ndotjes së ajrit, të përcaktuara në Planin Afatshkurtër të Veprimit nga paragrafi 1 i këtij neni.

Neni 30

Raporti për Realizimin e Planeve të Veprimit

1. Me qëllim të monitorimit të arritjes së objektivave të Strategjisë dhe Planeve të përmendura në nenin 27, 28 dhe 29 të këtij ligji, shtresës së ozonit si dhe pasqyrës së gjendjes së cilësisë së ajrit dhe harxhimit e substancave që e hollojnë shtresën e ozonit për Republikën e Kosovës, përgatitet Raporti i Realizimit të Planit për një periudhë një (1) vjeçare.

2. Raporti për realizimin e Planeve të Veprimit përmban:

2.1. gjendjen e cilësisë së ajrit: informatat për territorin, nivelin e ndotjes, qëndrueshmëria e niveleve të caktuara të ndotjes, llojet dhe vlerësimet e ndotjes, prejardhjen e ndotjes, analizën e faktorëve të cilët kanë ndikuar në ndotjen e ajrit, të dhënat për masat e ndërmarra dhe projektet për përmirësimin e cilësisë së ajrit;

2.2. vlerësimin e masave të realizuara dhe ndikimet e tyre;

2.3. realizimin e masave të planit, programit dhe dokumenteve të tjera për mbrojtjen e cilësisë së ajrit dhe shtresës së ozonit;

2.4. zbatimin e obligimeve ndërkombëtare nga fusha e mbrojtjes së ajrit dhe shtresës së ozonit;

2.5. të dhënat për ndëshkimet e shqiptuara;

2.6. të dhënat për shfrytëzimin e mjeteve financiare për mbrojtjen dhe përmirësimin e cilësisë së ajrit;

2.7. propozimi për ndryshimin dhe plotësimin e dokumenteve ekzistuese si dhe të dhënave të tjera me rëndësi për mbrojtjen e cilësisë së ajrit dhe shtresës së ozonit.

3. Ministria është bartëse e përgatitjes së raportit për zbatimin e dokumenteve nga neni 27 dhe 29 të këtij ligji, të cilin ia dërgon Qeverisë për miratim.

4. Komuna është bartëse e përgatitjes së raportit për zbatimin e planit nga neni 28 i këtij ligji, të cilin ia dërgon Ministrisë.

Neni 31

Informimi i publikut për Strategjinë dhe Planet e Veprimit

1. Ministria, draftin final të Strategjisë dhe Planit të Veprimit për Cilësinë e Ajrit nga neni 27 i këtij ligji, Planin Afatshurtër të Veprimit nga neni 29 i këtij ligji, dhe Raportin nga neni 30 paragrafi 3 i këtij ligji si dhe komuna, draftin final të Planit të Veprimit nga neni 28 dhe 29 të këtij ligji dhe Raportin nga neni 30 paragrafi 4 i këtij ligji, duhet t'i publikojnë në ueb faqet e tyre për marrjen e mendimeve, vërejtjeve dhe sugjerimeve eventuale.

2. Ministria dhe komuna informon publikun përmes mediave për vendin në të cilin janë publikuar dokumentet nga paragrafi 1 i këtij neni, si dhe për mënyrën dhe kohën e dhënies së mendimeve, vërejtjeve dhe sugjerimeve.

3. Afati për dhënien e mendimeve, vërejtjeve dhe sugjerimeve nuk mund të jetë më i shkurtër se tridhjetë (30) ditë, nga dita e publikimit.

4. Ministria dhe komuna për dokumentet nga paragrafi 1 i këtij neni i shqyrtojnë mendimet, vërejtjet dhe sugjerimet e dhëna dhe vlerësojnë arsyeshmërinë e tyre.

5. Pas miratimit të dokumenteve nga paragrafi 1 i këtij neni, ato do të publikohen në Gazetën Zyrtare të Republikës së Kosovës.

Neni 32**Plani Kombëtar i Zvogëlimit të Emisioneve**

1. Në periudhën prej 1 janarit 2018 deri më 31 dhjetor 2027, për impiantet e palëvizshme për djegie, tek të cilat të hyrat e përgjithshme nominale termike janë 50 MW ose më shumë dhe për të cilat leja e parë për operim është lëshuar para datës 27 nëntor 2002, ose për të cilën një aplikim i plotë për autorizimin e parë të operimit është dorëzuar para kësaj date dhe të cilat janë vënë në veprim më së voni deri më 27 nëntor 2003, operatori nuk është i detyruar të përmbushë vlerat kufitare të emisioneve specifike për oksidet e azotit, ndotësit e ngurtë dhe dioksidin e squfurit të cilat përcaktohen me aktin nënligjor sipas nenit 6 paragrafi 2 të këtij ligji, nëse këto burime të palëvizshme përfshihen në Planin Kombëtar të Zvogëlimit të Emisioneve sipas paragrafit 5 të këtij neni.

2. Operatori i një impianti të palëvizshëm për djegie të madhe, i përfshirë në Planin Kombëtar për Zvogëlimin e Emisioneve nga Qeveria duhet të plotësojë vlerat kufitare të shkarkimeve, të përcaktuara në lejen e punës për operim, të vlefshme deri më më 31 dhjetor 2017 dhe tavanet e emetimeve për çdo vit të specifikuar në Planin Kombëtar të Zvogëlimit të Emisioneve. Këta kufij të emetimeve janë vendosur në përputhje me metodologjinë e zhvilluar nga Komuniteti i Energjisë në bazë të kontributit të përgjithshëm aktual të vlerësuar, të impianteve të palëvizshme për djegie të madhe të 31 dhjetorit 2012, orëve aktuale të përdorimit vjetor dhe karburantit të përdorur në vlerat mesatare gjatë pesë (5) viteve të operimit deri në fund, duke përfshirë vitin 2012.

3. Nëse taveni i vendosur është më i lartë se taveni i emetimit, i llogaritur për impiantin e palëvizshëm për djegie të madhe, në përputhje me lejen operative të vlefshme deri më 31 dhjetor 2017, operatori është i detyruar të përmbushë kufirin e emetimit sipas lejes së punës më 31 dhjetor, 2017. Operatori i dy ose më shumë impiantëve të palëvizshëm për djegie të madhe, në vend të përmbushjes së taveve të emisioneve të vendosura për impiant individual për djegie të madhe, plotëson tavanet e emisioneve të cilat janë shumta e taveve të emisioneve të vendosura për këto burime të palëvizshme të djegies. Operatorët e dy ose më shumë impianteve të palëvizshme për djegie, mund të shkëmbejnë pjesë të taveve të emisioneve ndërmjet tyre, përveç nëse shumta e taveve të emetimit të këtyre burimeve të palëvizshme të djegies rritet në krahasim me statusin e para-shkëmbimit ose këta impiant janë lënë jashtë Planit Kombëtar për Zvogëlimin e Emisioneve.

4. Regjimi i tranzicionit, të përmendur në paragrafin 1 të këtij neni, nuk zbatohet për emisionet e oksideve të azotit për burimet e impiantëve të palëvizshëm për djegie me hyrje të përgjithshme termike të vlerësuar, më të madhe se 500 MW, që djegin lëndë djegëse të ngurtë për të cilat është lëshuar leja e parë për operim me okside më ose pas datës 1 korrik 1987. Në rastin e turbinave me gaz, regjimi i tranzicionit i përmendur në paragrafin 1 të këtij neni, zbatohet vetëm për emisionet e oksideve të azotit.

5. Plani Kombëtar për Zvogëlimin e Emisioneve do të përfshijë një listë të burimeve të palëvizshme për djegie për të cilat nuk kërkohet të përmbushin vlerat kufitare të shkarkimeve të emisioneve specifike, për një ose më shumë ndotës të përcaktuar në paragrafin 1 të këtij neni dhe duhet të specifikojë për të gjithë ndotësit tek të cilët zbatohet tavanet e emisioneve për secilin burim të palëvizshëm të djegies, në pajtim me paragrafin 2 të këtij neni, masat e planifikuara për të siguruar përmbushjen e vlerave kufitare të emisioneve specifike më vonë se 31 dhjetor 2027 dhe mënyrën e monitorimit dhe raportimit të përmbushjes së tij.

Neni 33**Ndotja ndërkufitare e ajrit**

1. Nëse për shkak të bartjes së konsiderueshme ndërkufitare të ndotësve të ajrit ose prekursorëve të tyre, tejkalohen pragu i informimit, pragu i paralajmërimit, vlerat kufitare, vlerat e synuara, kufiri i tolerancës ose objektivi afatgjatë, Ministria bashkëpunon me organet kompetente të shteteve fqinje dhe mund t'iu propozoj përgatitjen e planeve të përbashkëta të

veprimet për përmirësimin e cilësisë së ajrit në përputhje me nenin 29 të këtij ligji, me qëllim të shmangies së tejkalimeve të tilla, duke zbatuar masa përkatese si dhe masa proporcionale.

2. Ministria në bashkëpunim me organet kompetente të shteteve fqinje sipas nevojës, në pajtim me nenin 29 të këtij ligji, përgatitë dhe zbaton masat e përbashkëta afatshkurta të planit të veprimet të cilat përfshijnë territoret e vendeve fqinje duke siguruar shkëmbimin e të gjitha të dhënave të nevojshme dhe relevante.

3. Nëse është tejkalluar pragu i rrezikut në zonat ose aglomeratet të cilat janë në afërsi të kufijve shtetëror, të dhënat i dërgohen në mënyrë sa më të shpejtë të mundshme organeve kompetente të shteteve fqinje. Në këto të dhëna ka qasje edhe publiku.

KAPITULLI VII AKREDITIMI

Neni 34 Akreditimi

1. Për kryerjen e aktiviteteve për monitorimin e cilësisë së ajrit, aktiviteteve të monitorimit të emisioneve të materieve ndotëse në ajër nga burimet e palëvizshme dhe aktiviteteve të verifikimit të saktësisë së pajisjeve matëse për matje të vazhdueshme të emisioneve të ndotësve në ajër nga burimet e palëvizshme, burimet e lëvizshme, personi juridik respektivisht laboratorit testues dhe kalibrues duhet t'i përmbush kushtet e parapara në nenin 12, paragrafi 3 i këtij ligji.

2. Certifikatën për akreditim nga paragrafi 1 i këtij neni e lëshon DAK.

3. Personi juridik - laboratorit testues dhe kalibrues pas akreditimit, brenda tridhjetë (30) ditësh duhet të njoftoj Ministrinë me shkrim, të cilës shkresë ia bashkëngjit:

3.1. Certifikatën e akreditimit (kopje) sipas kërkesës së standardit EN ISO/IEC 17025 ose metodave të tjera të standardizuara, të pranuar ndërkombëtarisht, me aneksin e akreditimit për monitorimin e cilësisë së ajrit si dhe për sigurimin e cilësisë së matjeve dhe të dhënave për cilësinë e ajrit, sipas metodave dhe standardeve të përcaktuara në legjislacionin për cilësinë e ajrit, si dhe me përshkrimin e metodave referente të matjeve ose metodave tjera matëse, për të cilat është kryer procedura e vërtetimit të ekuivalencës me metoda referente të matjeve, të përcaktuara në aktin nënligjor nga neni 12, paragrafi 1 i këtij ligji;

3.2. Certifikatën e akreditimit (kopje) sipas kërkesës së standardit EN ISO/IEC 17025 ose metodave të tjera të standardizuara, të pranuar ndërkombëtarisht, me aneksin e akreditimit për monitorimin e emisioneve të ndotësve në ajër nga burimet e palëvizshme, me përshkrim të metodave referente të matjeve ose metodave tjera matëse për të cilat është kryer procedura e vërtetimit të ekuivalencës me metoda referente të matjeve, të përcaktuara me aktin nënligjor nga neni 6, paragrafi 2 i këtij ligji;

3.3. Certifikatën e akreditimit (kopje) sipas kërkesës së standardit EN ISO/IEC 17025 ose normave të tjera të standardizuara, të pranuar ndërkombëtarisht me aneksin e akreditimit, për monitorimin kontinual të emisioneve të ndotësve në ajër nga burimet e palëvizshme, me përshkrim të metodave referente të matjeve të emisioneve të cilat janë në harmoni me standardin EN 14181 ose metodave të tjera të standardizuara, të pranuar ndërkombëtarisht.

4. Vërtetimin e laboratorit referent për sigurimin e cilësisë së matjeve dhe të dhënave për cilësinë e ajrit me metoda të caktuara të matjeve në paragrafin 3, nën-paragrafi 3.1 dhe 3.2 të këtij neni e lëshon laboratorit referent nga neni 38 i këtij ligji.

5. Pavarësisht nga paragrafi 4 i këtij neni, nëse në Republikën e Kosovës për një metodë të caktuar referente të matjes nuk ekziston laboratorit referent, pranohet origjinali ose kopja e vërtetuar e vërtetimit të laboratorit referent për sigurimin e cilësisë së matjeve dhe të dhënave për cilësinë e ajrit për metoda të caktuara të matjeve, të ndonjë shteti anëtar të Bashkimit Evropian. Vërtetimi duhet të jetë i përkthyer në gjuhën zyrtare nga ana e përkthyesit të autorizuar.
6. Laboratorit referent në bazë të nenit 37 të këtij ligji lëshon Vërtetimin, që për metodat tjera të matjes së cilësisë së ajrit janë kryer testet e ekuivalencës sipas metodave dhe standardeve të përcaktuara në legjisllacionin për cilësinë e ajrit të cilat janë në përputhje me standardet e harmonizuara të Bashkimit Evropian mbi cilësinë e ajrit si dhe Direktivën 2008/50/EC për cilësinë e ajrit të Bashkimit Evropian.
7. Shkresës nga paragrafi 3 i këtij neni personi juridik- laboratorit testues dhe kalibrues ia bashkëngjijtë edhe vërtetimet nga paragrafët 4, 5, 6 të këtij neni.
8. Pas njëzet e katër (24) muajsh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji, personi juridik- laboratorit testues dhe kalibrues nuk mund të i kryen matjet e cilësisë së ajrit dhe emisioneve nga burimet e palëvizshme të ndotjes, pa qenë i akredituar.

Neni 35 Vetmonitorimi

1. Pronari ose shfrytëzuesi i burimit të ndotjes së ajrit mund të kryej në mënyrë të pavarur monitorimin e cilësisë së ajrit dhe monitorimin e emisioneve të ndotësve në ajër nga burimet e palëvizshme, brenda veprimtarisë së tij të regjistruar, nëse është i akredituar në përputhje me nenin 12, paragrafi 3 i këtij ligji.

Neni 36 Vlefshmëria e akreditimit

1. Akreditimi nga neni 34, paragrafi 1 dhe neni 38 të këtij ligji, është i vlefshëm për katër (4) vite dhe mirëmbajtja e akreditimit do të kontrollohet nga DAK për çdo vit.
2. Pavarësisht nga paragrafi 1 i këtij neni, leja për ushtrimin e veprimtarisë së monitorimit të cilësisë së ajrit e lëshuar në bazë të vërtetimit të laboratorit referent nga neni 12, paragrafi 3 i këtij ligji lëshohet për periudhën pesë (5) vjeçare me kusht që për çdo vit të vlefshmërisë së akreditimit, personi juridik - laboratorit testues dhe kalibrues duhet t'i sjell Ministrisë vërtetimin e ri të laboratorit referent.
3. Nëse personi juridik - laboratorit testues dhe kalibrues i përcaktuar nga paragrafi 2 i këtij neni, nuk i'a sjell Ministrisë vërtetimin nga laboratorit referent sipas nenit 12, paragrafi 1 i këtij ligji për ndonjë vit të vlefshmërisë së akreditimit, të njëjtit i revokohet leja për ushtrimin e veprimtarisë së monitorimit të cilësisë së ajrit nga ana e Ministrisë.
4. Në rast të ndryshimit dhe plotësimit të kushteve për lëshimin e vërtetimit për akreditim nga neni 35 dhe 39 të këtij ligji, personi juridik është i obliguar t'a njoftoj Ministrinë në afat prej tetë (8) ditësh nga dita e ndryshimit.

Neni 37 Vërtetësia dhe saktësia e të dhënave

1. Personi juridik i cili është akredituar nga DAK, ka për detyrë që punët e monitorimit të cilësisë së ajrit, emisioneve në ajër dhe kontrollin vjetor të pajisjeve të sistemit matës për matje kontinue të emisioneve të ndotësve nga burimet e palëvizshme t'i kryej me cilësi dhe përgjegjësi, në pajtim me rregullat e profesionit, si dhe është përgjegjës për vërtetësinë dhe saktësinë profesionale të të dhënave dhe punëve të kryera.

2. 2. Personi juridik i akredituar duhet të siguroj paanshmërinë e punëtorëve të tij dhe të cilët nuk duhet të jenë të ekspozuar ndaj presioneve të biznesit, financiare dhe të tjera, të cilat mund të ndikojnë në gjykimin e tyre teknik.

Neni 38 **Laboratori referent**

1. Sigurimin e cilësisë së matjeve dhe të dhënave për cilësinë e ajrit në territorin e Republikës së Kosovës e kryen laboratorit referent, themelimi i të cilit rregullohet në bazë të nenit 12, paragraf 1 i këtij ligji.

2. Laboratorit referent nga paragrafi 1 i këtij neni, për metodat referente për të cilat është i akredituar kryen punët si në vijim:

2.1. siguron dhe vërteton vazhdueshmërinë e matjeve të laboratorëve testues dhe kalibrues për monitorimin e cilësisë së ajrit në pajtim me EN ISO/IEC 17025 dhe sipas metodave dhe standardeve të përcaktuara në legjisllacionin për cilësinë e ajrit, një (1) herë në vit;

2.2. bashkëpunon me laboratorët referent tjerë për monitorimin e cilësisë së ajrit të shteteve të Bashkimit Evropian me qëllim të sigurimit të krahasueshmërisë dhe cilësisë së matjes;

2.3. bashkëpunon në hulumtimet e aftësive të laboratorëve me krahasime ndër laboratorike të shteteve të Bashkimit Evropian;

2.4. organizon dhe kryen hulumtime të rregullta të aftësive të laboratorëve testues dhe kalibrues për monitorimin e cilësisë së ajrit me krahasime ndër laboratorike;

2.5. siguron që matjet të kryhen me metoda referente ose lëshon vërtetime se për metoda tjera matëse zbatohen teste të ekuivalencës komform standardeve të Komisionit Evropian;

2.6. në raste të veçanta, me kërkesë të Inspektoratit për Mjedis të Ministrisë dhe me aprovim të Ministrit, kryen matjet e emisioneve në ajër nga burimet e palëvizshme.

3. Laboratorit referent, laboratorëve testues dhe kalibrues iu lëshon vërtetim për sigurimin e cilësisë së matjeve dhe të dhënave për cilësinë e ajrit dhe emisioneve në ajër nga burimet e palëvizshme për çdo metodë të matjeve, në bazë të vërtetimit të krahasueshmërisë nga paragrafi 2 i këtij neni.

4. Laboratorit referent kryen punët nga paragrafi 2 të këtij neni në mënyrën siç përcaktohet me aktin nënligjor nga neni 12, paragrafi 1 i këtij ligji.

5. Mbikëqyrja e laboratorit referent në baza të rregullta rregullohet në bazë të aktit nënligjor të paraparë në nenin 12, paragrafi 1 i këtij ligji.

6. Laboratorit referent përgatitë planet dhe raportet vjetore të punës, miratimi i të cilave rregullohet në bazë të aktit nënligjor të paraparë në nenin 12, paragrafi 1 i këtij ligji.

Neni 39 **Akreditimi i laboratorit referent**

1. Laboratorit referent, mund të kryejë veprimtari nga neni 38, paragrafi 1 i këtij ligji nëse plotësohen kushtet e përcaktuara në nenin 12, paragrafi 3 i këtij ligji.

2. Laboratorit referent përveç kushteve për akreditim duhet të plotësoj edhe kushtet në vijim:

- 2.1. është i akredituar sipas kërkesave të standardit EN ISO/IEC 17025 për një apo më tepër metoda referente të matjeve, të përcaktuara me aktin nënligjor nga neni 12, paragrafi 1 i këtij ligji;
  - 2.2. ka marrë pjesë me sukses në hulumtimet e cilësisë së laboratorëve në programet ndërkombëtare të krahasimeve ndër laboratorike për metodat referente të matjeve të përcaktuara me aktin nënligjor nga neni 12, paragrafi 1 i këtij ligji, për çka është i akredituar;
  - 2.3. ka organizuar me sukses ose ka marrë pjesë në organizimin e hulumtimeve të cilësisë së laboratorëve hulumtuese për monitorimin e cilësisë së ajrit me krahasime ndër laboratorike;
  - 2.4. posedon pajisje matëse dhe hapësirë për punë për nevojat e kryerjes së analizave të rregullta të cilësisë së laboratorëve hulumtuese për monitorimin e cilësisë së ajrit me krahasime ndër laboratorike.
3. Kërkesës për akreditim nga paragrafi 1 të këtij neni i bashkëngjiten edhe provat në vijim:
- 3.1. dëshmi për pjesëmarrjen e suksesshme në hulumtimin e cilësisë së laboratorëve në programet ndërkombëtare për krahasime ndër laboratorike për metodat referente të matjeve të përcaktuara me aktin nënligjor nga neni 12 paragrafi 1 të këtij ligji;
  - 3.2. dëshmi për organizimin ose pjesëmarrjen në organizimin e hulumtimit të cilësisë së laboratorëve hulumtuese për monitorimin e cilësisë së ajrit përmes krahasimeve ndër laboratorike;
  - 3.3. dëshmi për posedim të pajisjeve matëse dhe hapësirën për punë për organizimin e hulumtimit të cilësisë së laboratorëve hulumtuese, për monitorimin e cilësisë së ajrit përmes krahasimeve ndër laboratorike.

Neni 40

Mbështetja e laboratorit referent

1. Ministria e mbështetë laboratorin referent për pjesëmarrje në hulumtime ndërkombëtare për cilësi të laboratorëve dhe për bashkëpunim me shtetet e Bashkimit Evropian dhe Komisionin Evropian, me qëllim të sigurimit të krahasueshmërisë dhe cilësisë së matjeve.
2. Laboratori referent ia paraqet Ministrisë programin vjetor të punës për punët nga paragrafi 1 të këtij neni në bazë të cilit Ministria e mbështetë në mbulimin e shpenzimeve.
3. Ministri me vendim themelon Komisionin e autorizuar për përcjelljen e punës së laboratorit referent. Mënyra e punës së Komisionit përcaktohet në aktin nënligjor nga neni 12 paragrafi 1 të këtij ligji.

Neni 41

Regjistri i personave juridik të akredituar

Regjistri i personave juridik të akredituar për kryerjen e veprimtarisë së monitorimit të cilësisë së ajrit, monitorimit të emisioneve të ndotësve në ajër nga burimet e palëvizshme, burimet e lëvizshme, vërtetimit të saktësisë së pajisjeve matëse për matje kontinuale të ndotësve në ajër, sigurimin e cilësisë së matjeve dhe të dhënave për cilësinë e ajrit Ministria e publikon në ueb faqe.

KAPITULLI VIII

ZONAT ME MBROJTJE TË VEÇANTË DHE MBROJTJA E SHITESËS SË OZONIT

Neni 42

Zonat me mbrojtje të veçantë

1. Zonat e caktuara të cilat i tejkalojnë vlerat kufitare të emisioneve të ndotësve në ajër, me propozim të Ministrisë, shpallen me vendim nga Qeveria si zona që kërkojnë mbrojtje të veçantë të ajrit, nga ndotja.
2. Për zonat me mbrojtje të veçantë, Ministria dhe Komuna, do të përcaktojnë masa të veçanta për mbrojtjen e cilësisë së ajrit.
3. Për të stabilizuar dhe përmirësuar cilësinë e ajrit, operatorët në atë zonë, duhet të zhvillojnë dhe zbatojnë masa për zvogëlimin e ndotjes dhe masa parandaluese.
4. Operatorët duhet të informojnë periodikisht Ministrinë, publikun dhe autoritetet lokale për masat e ndërmarra për zvogëlimin e ndotjes dhe masa parandaluese.
5. Operatorët janë të detyruar ti përmbahen detyrimeve të përcaktuara nga paragrafi 3 dhe 4 të këtij neni.

Neni 43

Mbrojtja e shtresës së ozonit

1. Zvogëlimi gradual dhe ndërprerja e shfrytëzimit të substancave të cilat e dëmtojnë shtresën e ozonit zbatohen me mbikëqyrjen e shpenzimit të atyre substancave, me ndalimin e përdorimit të prodhimeve të cilat përmbajnë substanca të tilla ose varen nga to, zvogëlimin e rrjedhjeve nga prodhimi, mbledhjen dhe shkatërrimin e substancave të tilla dhe masave tjera të cilat në mënyrën kost-efektive kontribuojnë në mbrojtjen e shtresës së ozonit.
2. Gazrat serrë të fluoruara përdoren si zëvendësim për substancat të cilat dëmtojnë shtresën e ozonit, kurse për shkak të potencialit të tyre në ngrohjen globale zbatohen masat me qëllim të zvogëlimin të emisioneve të atyre gazrave dhe në këtë mënyrë të ndikohet në zbutjen e ndryshimeve klimatike.
3. Dispozitat nga paragrafi 1 dhe 2 i këtij neni, me propozim të Ministrisë e rregullon Qeveria me akt nënligjor.

KAPITULLI IX

SISTEMI INFORMATIV PËR AJËR

Neni 44

Përmbajtja e Sistemit Informativ për Ajër

1. Sistemi Informativ për Ajër është pjesë e Sistemit Informativ Mjedisor i cili zbatohet sipas ligjit për Mbrojtjen e Mjedisit.
2. Sistemi Informativ për Ajër përmban:
  - 2.1. të dhënat për cilësinë e ajrit nga rrjeti shtetëror;
  - 2.2. të dhënat për cilësinë e ajrit nga stacionet monitoruese të nivelit lokal dhe matjet e veçanta të cilat sigurohen nga ndotësit;
  - 2.3. të dhënat e emisioneve të ndotësve nga burimet e palëvizshme;

- 2.4. të dhënat për burimet e emisioneve të cilat ndikojnë në ndryshimet klimatike;
  - 2.5. të dhënat për substancat e kontrolluara dhe gazrat serrë të fluoruara;
  - 2.6. planet dhe programet për mbrojtjen dhe përmirësimin e cilësisë së ajrit;
  - 2.7. masat dhe programet për mbrojtjen e shtresës së ozonit;
  - 2.8. masat dhe programet për zbutjen e ndryshimeve klimatike;
  - 2.9. masat dhe programet për përshtatje ndaj ndryshimeve klimatike;
  - 2.10. të dhënat për tejkalimet e pragut të alarmit, pragut të paralajmërimit dhe masat për mbrojtjen e shëndetit të njeriut dhe mjedisit, në ato kushte;
  - 2.11. të dhënat për personat juridik të cilët kryejnë aktivitetet e monitorimit të cilësisë së ajrit, monitorimit të emisioneve nga burimet e palëvizshme, verifikimit të rregullsisë së pikës matëse të matjeve kontinuale të emisioneve në ajër nga burimet e palëvizshme dhe sigurimi i cilësisë së matjeve dhe të dhënave të cilësisë së ajrit;
  - 2.12. të dhënat e personave juridik apo fizik të cilët kryejnë aktivitete të mbledhjes, aktiviteteve të lëshimit, montimit dhe mirëmbajtjes ose servisimit të pajisjeve ftohëse dhe kondicionerëve, të aparateve për shuarjen e zjarrit, të cilat përmbajnë materie të kontrolluara dhe gazra serrë të fluoruara ose varen prej tyre, që janë të regjistruar në regjistrin të cilin e menaxhon Ministria;
  - 2.13. të dhënat për kontrollin e kryer nga ana inspektoratit mjedisor;
  - 2.14. të dhënat për ndëshkimet;
  - 2.15. të dhënat tjera të rëndësishme për mbrojtjen e ajrit, shtresës së ozonit, zvogëlimin të sasisë së gazrave serrë dhe përshtatjes ndaj ndryshimeve klimatike.
3. Institucionet e nivelit qendror dhe lokal, personat juridik të cilët kanë autorizim, janë të obliguar të ia dërgojnë AMMK të dhënat e nevojshme për përditësimin e Sistemit Informativ të Ajrit dhe për hartimin e planit, programit dhe raportit.
  4. Sistemi Informativ për Ajër përshtatet dhe ndërlihet me sistemet informative të cilat i menaxhojnë institucionet tjera qendrore, dhe lokal dhe personat juridik të autorizuar nga institucionet.
  5. Institucionet e nivelit qendror dhe lokal si dhe personat juridik të autorizuar nga institucionet, të cilët posedojnë të dhënat me rëndësi për menaxhimin e cilësisë së ajrit dhe udhëheqjen e Sistemit Informativ të Ajrit, janë të obliguar t'a dërgojnë AMMK në formë elektronike.

KAPITULLI X INFORMIMI PËR CILËSINË E AJRIT DHE SHKËMBIMI I INFORMATAVE

Neni 45 Informimi i publikut

1. Ministria dhe Komunitat informojnë publikun, duke përfshirë shoqatat dhe organizatat për mbrojtjen e mjedisit, mbrojtjen e konsumatorëve, shoqatat dhe organizatat të cilat përfaqësojnë interesat e shtresave të ndjeshme të popullatës, shoqatat ekonomike si dhe organet kompetente për mbrojtjen e shëndetit dhe shëndetit publik, për:

- 1.1. cilësinë e ajrit në zona dhe aglomerate;
- 1.2. zbatimin e planeve të veprimit për përmirësimin e cilësisë së ajrit;
- 1.3. zbatimin e planeve afatshkurta të veprimit;
- 1.4. raportin vjetor për ndotësit e ajrit.

2. Organi kompetent për mbrojtjen e shëndetit publik në bazë të të dhënave nga paragrafi 1 të këtij neni siguron informata lidhur me ndikimin e ndotjes së ajrit në shëndetin e njerëzve në pajtim me legjislacionin për Shëndetin Publik.

Neni 46 **Shkëmbimi i informatave**

1. Të dhënat nga Sistemi Informativ për Ajër, për pikat e matjes nga neni 13 paragrafi 5 të këtij ligji përdoren për shkëmbimin e informatave, për të dhënat nga rrjeti për monitorimin e cilësisë së ajrit si dhe të dhënat për rrjetin, stacionet dhe teknikave të matjes si dhe për raportimin vjetor për vlerësimin e cilësisë së ajrit.
2. Të dhënat nga Sistemi Informativ për Ajër të mbledhura në formën e duhur përdoren për ofrimin e informatave për planet nga neni 27 të këtij ligji si dhe të dhënat për emisionet nga burimet e ndotjes së ajrit, për nevojat e raportimit sipas marrëveshjeve ndërkombëtare.
3. Ministria përcakton me akt nënligjor mënyrën, afatet, përmbajtjen dhe formatin e shkëmbimit të dhënave nga paragrafi 1 dhe 2 të këtij neni.

Neni 47 **Qasja në informata**

1. Ministria siguron qasjen në informata dhe shkëmbimin e të dhënave për cilësinë e ajrit në përputhje me paragrafin 3 të këtij neni.
2. Për nevojat e vlerësimit të përmbushjes së kushteve të përputhshmërisë me vlerat kufitare dhe niveleve kritike si dhe për arritjen e vlerave të synuara, të dhënat të cilat i prezantohen Komisionit Evropian dhe Agjencionit Evropian për Mjedis, përfshinë:
  - 2.1. ndryshimet të cilat janë bërë për atë vit, në kufi të zonave dhe aglomerateve;
  - 2.2. regjistrin e zonave dhe aglomerateve në të cilat niveli i një ose më tepër ndotësve është më i lartë se vlerat kufitare dhe kufiri i tolerancës ku është i ndryshueshëm, ose janë më të larta se vlerat e synuara ose vlerat kritike dhe për ato zona dhe aglomerate;
  - 2.3. nivelet e ndotësve të ajrit dhe nëse është relevante, datat dhe periudhat për të cilat i referohen këto nivele;
  - 2.4. vlerësimin e ndotjeve nga burimet natyrore dhe vlerësimin e grimcave fluturuese të ri-suspenduara pas hedhjes së rërës dhe kripës në sezonin dimëror dhe vlerësimin e niveleve, nëse është e nevojshme.
3. Të gjitha të dhënat e matjeve nga stacionet monitoruese, në formatin burimor dhe valid dhe shpeshhtësisë së matjeve, duhet të jenë në disponim për institucionet e nivelit qendror dhe lokal, personat juridik të autorizuar për monitorimin e cilësisë së ajrit, menaxhimin e cilësisë së ajrit dhe hartimin të planeve për mbrojtjen dhe përmirësimin e cilësisë së ajrit.
4. Në zonat dhe aglomeratet në të cilat vjen deri te tejkalimi i vlerës kufitare ose vlerës së synuar, me qëllim të procedurave të mëtejme sigurohen të dhënat si në vijim:

- 4.1. regjistri i zonave dhe aglomerateve;
  - 4.2. regjistri i zonave në të cilat janë tejkuluar vlerat kufitare të synuara;
  - 4.3. vlerat e përqendrimeve të vlerësuara;
  - 4.4. shkaqet e tejkalimeve të vlerave kufitare të synuara, e posaçërisht burimet të cilat i kontribuojnë kësaj;
  - 4.5. përqindja e popullatës së ekspozuar nga vlerat e rritura.
5. Të dhënat nga paragrafi 2 dhe 4 të këtij neni i siguron AMMK dhe ia paraqet Agjencionit Evropian për Mjedis, sipas planifikimit kohor të raportimit për këto të dhëna.

Neni 48
Raporti vjetor për cilësinë e ajrit

1. Raportin vjetor për cilësinë e ajrit në Republikën e Kosovës e harton AMMK deri më 30 Qershor të vitit vijues për vitin e kaluar kalendarik.
2. Raporti nga paragrafi 1 i këtij neni hartohet në bazë të aktit nënligjor të përcaktuar në nenin 12 paragrafi 1 të këtij ligji dhe përmban: pasqyrën e nivelit të ndotësve në ajër të cilët tejkalojnë vlerën kufitare, vlerën e synuar, objektivat afatgjate, pragun e informimit dhe pragun e paralajmërimit, për kohën e caktuar dhe të gjitha të dhënat e nevojshme të përcaktuara në nenin 47 paragrafi 2 dhe 4 të këtij ligji.

KAPITULLI XI
FINANCIMI PËR MBROJTJEN DHE PËRMIRËSIMIN E CILËSISË SË AJRIT DHE
INSTRUMENTET EKONOMIKE

Neni 49
Financimi për mbrojtjen e ajrit nga ndotja

1. Mjetet financiare për mbrojtjen dhe përmirësimin e cilësisë së ajrit, mbrojtjen e shtresës së ozonit, sigurohen nga Buxheti i Republikës së Kosovës, Buxheti i Komunës si dhe burimeve të tjera financiare sipas dispozitave të këtij ligji.
2. Mjetet nga paragrafi 1 të këtij neni përdoren për financimin e:
  - 2.1. SMCA-së;
  - 2.2. stacioneve matëse dhe matjeve për qëllime të veçanta, në nivel lokal;
  - 2.3. hartimin e programeve të matjeve për qëllime të veçanta;
  - 2.4. masave për mbrojtjen e popullatës gjatë shfaqjes së pragjeve të alarmit;
  - 2.5. hartimit dhe zbatimit të planeve të veprimit, përmirësimit të cilësisë së ajrit dhe planeve afatshkurta të veprimit;
  - 2.6. masave dhe programeve për mbrojtjen e shtresës së ozonit;
  - 2.7. kërkimeve profesionale dhe shkencore, të nevojshme për realizimin e qëllimeve të këtij ligji;

2.8. inkurajimit për përdorimin e makinave të pranueshme ekologjike.

3. Burime tjera financiare të referuara në paragrafin 1 të këtij neni janë: burimet e ndotësve, grantet, kredit, fondet mbështetëse të Qeverisë, fondet e ndihmës ndërkombëtare, fondet e investimeve të huaja të destinuara për mbrojtjen dhe përmirësimin e cilësisë së ajrit dhe shtresës së ozonit.

KAPITULLI XII MBIKËQYRJA INSPEKTUESE

Neni 50 Mbikëqyrja inspektuese

1. Mbikëqyrjen inspektuese për zbatimin e këtij ligji si dhe akteve nënligjore të nxjerra prej tij, kushtet dhe metodën e punës së subjekteve të mbikëqyrur si dhe masat për mbrojtjen e mjedisit të përcaktuara me këtë ligj e bënë Inspektori mjedisor i Ministrisë.
2. Mbikëqyrjen inspektuese për Lejen Mjedisore Komunale e kryen Inspektori mjedisor i Komunës.

Neni 51 Subjektet e mbikëqyrura në procedurë të inspektimit

1. Subjektet e mbikëqyrura në tekstin e mëtejme në procedurën e inspektimit lidhur me zbatimin e këtij ligji dhe akteve tjera nënligjore të nxjerra nga ky ligj janë:
  - 1.1. ndotësi;
  - 1.2. personi juridik i cili kryen veprimtarinë e monitorimit të cilësisë së ajrit, monitorimin e emisioneve të ndotësve nga burimet e palëvizshme dhe verifikimin e sistemit matës për matjen e vazhdueshme të emisioneve të ndotësve nga burimet e palëvizshme;
  - 1.3. personi juridik i cili kryen veprimtarinë e sigurimit të cilësisë së matjeve dhe të dhënave të cilësisë së ajrit;
  - 1.4. personi, fizik ose juridik – operatori i cili punon me substancat e kontrolluara dhe ose me gazrat serrë të fluorizuara;
  - 1.5. personi juridik ose fizik - operatori i impiantit.

Neni 52 Autorizimet e inspektorit mjedisor

1. Në kryerjen e mbikëqyrjes inspektuese, inspektori mjedisor është i autorizuar dhe ka të drejtë qasje në aktet e përgjithshme dhe të veçanta, monitoron kushtet dhe mënyrën e punës së personave të mbikëqyrur dhe ndërmer masat e parashikuara me këtë ligj dhe aktet tjera ligjore që gjendja ekzistuese të jetë në përputhje me këtë ligj dhe aktet nënligjore që dalin nga ky ligj.
2. Gjatë zbatimit të mbikëqyrjes inspektuese inspektori mjedisor kontrollon:
  - 2.1. burimet e palëvizshme të ndotjes së ajrit;
  - 2.2. rregullsinë e monitorimit të emisioneve nga burimet palëvizshme të ndotjes së ajrit dhe operatorëve;

- 2.3. punën e pajisjeve për zvogëlimin e emisioneve;
  - 2.4. mbajtjen e evidencës për matjet e kryera me të dhëna për vend matjet dhe rezultatet e matjeve, për përdorimin e karburanteve dhe mbeturinave gjatë djegies dhe prezantimin e të dhënave për cilësinë e ajrit dhe emisioneve nga burimet palëvizshme;
  - 2.5. zbatimin e obligimeve të parapara me këtë ligj;
  - 2.6. zbatimin e dispozitave nga neni 27 dhe 28 të këtij ligji;
  - 2.7. zbatimin e dispozitave nga neni 29 të këtij ligji;
  - 2.8. përcjelljen e cilësisë së ajrit në stacionet për monitorimin e përhershëm të cilësisë së ajrit;
  - 2.9. zbatimin e masave për mbrojtjen e cilësisë së ajrit të përcaktuara në vendimin e Pëlqimit Mjedisor, Lejes Mjedisore dhe Lejes Mjedisore të Integruar;
  - 2.10. zbatimin e masave për mbrojtjen e cilësisë së ajrit të përcaktuara në vendimin e Lejes Mjedisore Komunale;
  - 2.11. zbatimin e matjeve të cilësisë së ajrit nga neni 20 paragrafi 1 të këtij ligji;
  - 2.12. veprimet me substancat e kontrolluara dhe gazrat serrë të fluoruara dhe shpenzimin e tyre;
  - 2.13. veprimet me produkte që përmbajnë substancat e kontrolluara dhe gazrat serrë të fluoruara ose varen nga ato;
  - 2.14. veprimin me substanca të kontrolluara dhe gazrat serrë të fluoruara, pas ndalimit të përdorimit të produkteve të cilat i përmbajnë ato, mënyrën e mbledhjes, përdorimit dhe deponimit të përhershëm të këtyre materieve;
  - 2.15. kryerjen e aktivitetit të përcjelljes së cilësisë së ajrit, përcjelljes së emisioneve të materieve ndotëse nga burimet e palëvizshme, vërtetimin e saktësisë së instrumenteve matëse për matje kontinuale të emisioneve të materieve ndotëse nga këto burime;
  - 2.16. kryerjen e aktiviteteve për sigurimin e cilësisë së matjeve dhe të dhënave për cilësinë e ajrit;
  - 2.17. kryerjen e aktiviteteve të mbledhjes, verifikimit të shkarkimeve, montimit, mirëmbajtjes apo servisimit të pajisjeve ftohëse dhe pajisjeve për klimatizim, të pajisjeve kundër zjarrit dhe aparateve për shuarjen e zjarrit, të cilat përmbajnë substancat e kontrolluara dhe gazra serrë të fluoruara ose varen nga ato;
  - 2.18. zbatimin e marrëveshjeve ndërkombëtare nga fusha e mbrojtjes së ajrit.
3. Inspektori në ushtrimin e detyrave dhe përgjegjësive sipas këtij ligji është i autorizuar:
    - 3.1. të shqiptoj gjobë me të holla në vend ngjarje, sipas këtij ligji apo ligjeve përkatëse në fuqi;
    - 3.2. të inicioj procedurë kundervajtëse dhe penale për shkak të shkeljes së dispozitave të këtij ligji ndaj personave fizik dhe juridik;
    - 3.3. të ndërmarr masa tjera për të cilat është i autorizuar me këtë ligj dhe ligjet tjera në fuqi.

Neni 53

Të drejta dhe detyrat e inspektorit mjedisor

1. Në zbatimin e mbikëqyrjes inspektuese, në rastin e moszbatimit të këtij ligji dhe akteve nënligjore të dala nga ky ligj, inspektori mjedisor ka të drejtë dhe detyrë që personit të mbikëqyrur, me vendim, t'i caktoj afat për përmbushjen e masave për:

- 1.1. eliminimin e mangësive;
- 1.2. eliminimin e parregullsive gjatë veprimit;
- 1.3. ndalimin e kryerjes së aktiviteteve, në procesin e prodhimit;
- 1.4. ndalimin e përdorimit të impianteve dhe pajisjeve;
- 1.5. matjen e emisioneve të substancave ndotëse nga burimet e palëvizshme;
- 1.6. ndalimin e përdorimit të impianteve dhe pajisjeve të cilat kanë shkaktuar tejkalimin e vlerave kufitare të emisioneve;
- 1.7. ndalimin e kryerjes së aktiviteteve të monitorimit të cilësisë së ajrit, monitorimin e emisioneve të ndotësve nga burimet e palëvizshme dhe verifikimin e rregullsisë së pajisjeve për matje kontinuale të emisioneve të ndotësve nga burimet e palëvizshme;
- 1.8. ndalimin e kryerjes së aktiviteteve të sigurimit të cilësisë së matjeve dhe të dhënave për cilësinë e ajrit;
- 1.9. ndalimin e kryerjes së aktiviteteve të mbledhjes, verifikimit të shkarkimeve, montimit, mirëmbajtjes apo servisimit të pajisjeve ftohëse dhe pajisjeve për klimatizim, të pajisjeve kundër zjarrit dhe aparateve për shuarjen e zjarrit, të cilat përmbajnë materie të kontrolluara dhe gazra serrë të fluoruara ose varen nga ato, riciklimit dhe rikuperimit të substancave të kontrolluara të përdorura dhe gazrave serrë të fluoruara, nëse nuk kanë leje, gjegjësisht nëse nuk i plotësojnë kushtet e lejes së lëshuar për kryerjen e veprimtarive të tilla;
- 1.10. zbatimin e masave për mbrojtjen e ajrit nga vendimi i Pëlqimit Mjedisor, Lejes Mjedisore, Lejes Mjedisore të Integruar dhe Lejes Mjedisore Komunale;
- 1.11. zbatimin e masave për mbrojtjen e ajrit të dala nga Plani Lokal i Veprimit;
- 1.12. zbatimin e masave për mbrojtjen e ajrit të dala nga Plani Afatshkurtër i Veprimit dhe ndërmarrjen e veprimeve tjera me qëllim të parandalimit të ndotjes së ajrit.

2. Inspektori mjedisor me vendim do t'i urdhëroj personit të mbikëqyrur t'i eliminojë parregullsitë në veprimtari në afat të caktuar nëse vërtetohet se:

- 2.1. nuk i mbanë dhe nuk përgatitë regjistrin, evidencat, bilancet, respektivisht nuk bënë plane dhe programe të përcaktuara;
- 2.2. nuk përgatitë raportet, evidencat dhe formularët e përcaktuar;
- 2.3. raportet, evidencat, bilancet, formularët dhe të dhënat nga regjistri nuk ia paraqet Ministrisë respektivisht Komunës;
- 2.4. nuk e ka lajmëruar për regjistër, impiantin-pajisjen në të cilin përdoren tretësit organik apo prodhimet të cilat përmbajnë bashkëdyzime organike të avullueshme;

2.5. nuk ka paraqitur të dhënat për impiantin/pajisjen e palëvizshëm e cila përmban tre (3) ose më shumë kilogram të substancave të kontrolluara ose gazrave serrë të fluoruar;

2.6. nuk është i regjistruar në regjistrin për persona juridik dhe fizik – operator të cilët merren me eksportin dhe importin e materieve të kontrolluara dhe/ose gazrave serë të fluoruara, të cilin e udhëheqë Ministria.

2.7. gjatë operimit ka ardhur apo mund të vjen deri te tejkalimi i vlerave kufitare, për të mbrojtur shëndetin e njeriut.

3. Inspektori mjedisor me vendim do t'i urdhëroj personit të mbikëqyrur të bëjë matjen e emisioneve të materieve ndotëse nga burimet e palëvizshme:

3.1. për të konstatuar shkakun e ndotjes së ajrit;

3.2. nëse është ndërruar karburanti;

3.3. nëse nuk i ka kryer matjet e përkohshme të emisioneve;

3.4. nëse nuk i ka kryer matjet e përkohshme të emisioneve, në afatet e përcaktuara;

3.5. nëse nuk i ka kryer matjet nga burimet e palëvizshme të reja ose të riparuar;

3.6. nëse konstaton parregullsi në matjet e kryera, e në barrë të personit i cili i ka bërë matjet;

3.7. nëse konstaton se matjet i ka bërë personi i cili nuk është i autorizuar/akredituar.

3.8. në rast të dyshimit se ka ardhur deri te lëshimi i tepruar i materieve ndotëse në ajër.

3.9. zbatimin e matjeve kontinuale të emisioneve të materieve ndotëse nga burimet e palëvizshme, në një afat të caktuar nëse vërteton se ato nuk i zbaton fare ose nuk i zbaton në mënyrën e përcaktuar.

4. Inspektori mjedisor me vendim do t'i urdhëroj personit të mbikëqyrur zbatimin e masave nga vendimi i Pëlqimit Mjedisor Lejes Mjedisore të Integruar, Lejes Mjedisore dhe Lejes Mjedisore Komunale, nëse nuk i zbaton ato.

5. Inspektori mjedisor me vendim, do t'i urdhëroj personit të mbikëqyrur ndalimin e ushtrimit të veprimtarisë së monitorimit të cilësisë së ajrit, monitorimit të emisioneve të materieve ndotëse në ajër nga burimet e palëvizshme dhe verifikimit të saktësisë së instrumenteve matëse për matjet kontinuale të emisioneve të materieve ndotëse në ajër, nga burimet e palëvizshme:

5.1. nëse nuk është i akredituar;

5.2. nëse nuk i plotëson kushtet në bazë të cilave është akredituar, deri në plotësimin e kushteve;

5.3. nëse kryen aktivitetet e monitorimit të cilësisë së ajrit, monitorimit të emisioneve të materieve ndotëse nga burimet e palëvizshme dhe verifikimin e saktësisë së instrumenteve matëse për matjen kontinuale të emisioneve të materieve ndotëse nga burimet e palëvizshme, sipas metodës referente respektivisht metodës tjetër të matjeve për të cilën nuk është akredituar.

6. Inspektori mjedisor me vendim, do t'i urdhëroj personit të mbikëqyrur ndalimin e ushtrimit të veprimtarisë për sigurimin e cilësisë së matjeve dhe të dhënave të cilësisë së ajrit:

6.1. nëse nuk është i akredituar;

6.2. nëse nuk i plotëson kushtet në bazë të cilave është akredituar, deri në plotësimin e kushteve;

6.3. nëse kryen sigurimin e cilësisë së matjeve dhe të dhënave të cilësisë së ajrit sipas metodës referente për të cilën nuk posedon akreditim.

7. Inspektori mjedisor personit të mbikëqyrur me vendim do t'ia ndaloj ushtrimin e veprimtarisë së mbledhjes, verifikimit të shkarkimeve, montimit, mirëmbajtjes ose servisimit të pajisjeve ftohëse dhe pajisjeve për klimatizim, të pajisjeve kundër zjarrit dhe aparateve për shuarjen e zjarrit, të cilat përmbajnë materiet e kontrolluara dhe gazra serrë të fluoruara ose varen nga ato:

7.1. nëse nuk posedon lejen nga Ministria;

7.2. nëse nuk i plotëson kushtet në bazë të të cilave ka marrë lejen nga Ministria, deri në plotësimin e atyre kushteve;

7.3. nëse me materiet e kontrolluara dhe me gazrat serrë të fluoruara nuk vepron në mënyrën e paracaktuar.

8. Nëse personi i mbikëqyrur nga paragrafi 5 nën-paragrafi 5.2 dhe 5.3, paragrafi 6, nën-paragrafi 6.2 dhe 6.3, paragrafi 7, nën-paragrafi 7.2 dhe 7.3 të këtij neni nuk vepron sipas vendimit, inspektori mjedisor do t'i propozoj Ministrisë përkatësisht organit kompetent marrjen e lejes apo akreditimit.

9. Inspektori mjedisor me vendim personit të mbikëqyrur do t'i urdhëroj largimin e parregullsive (shkeljeve ligjore) nëse vërteton se:

9.1. pronari ose shfrytëzuesi i pajisjes i cili përmban substanca të kontrolluara ose gazra serrë të fluoruara, me këto materie dhe pajisje nuk vepron në mënyrë të përcaktuar;

9.2. importuesi, eksportuesi dhe personi i cili i vendos në qarkullim substancat e kontrolluara dhe gazrat serrë të fluoruara, nuk vepron në mënyrë të përcaktuar.

10. Inspektori mjedisor me vendim urdhëron ndalimin e përdorimit të impiantit, vendosjen e shiritit kufizues, blombimin e pajisjeve të cilat kanë shkaktuar ndotjen e ajrit, tejkalimin e vlerave kufitare të emisioneve, deri në eliminimin e mangësive dhe parregullsive.

11. Inspektori mjedisor me vendim urdhëron ndalimin e ushtrimit të veprimtarisë në rast të mos zbatimit të masave sipas vendimit të Pëlqimit Mjedisor, Lejes Mjedisore të Integruar dhe Lejes Mjedisore, deri në përmbushjen e këtyre masave.

Neni 54

Procedurat e Ankesës kundër vendimit të Inspektorit

Procedura e ankesës kundër vendimit të inspektoratit rregullohet me ligjin përkatës për inspektoratin e mjedisit.

KAPITULLI XIII DISPOZITAT NDËSHKIMORE

Neni 55 Ndëshkimet

1. Masat ndëshkimore të përcaktuara me këtë ligj shqiptohen nga Inspektori mjedisor Ministror dhe Komunal.

2. Mjetet financiare të mbledhura nga masat ndëshkimore derdhen në buxhetin e Republikës së Kosovës.
3. Për kushtet për shqiptimin e gjobave, afateve, procedurat, ankesat dhe çdo çështje tjetër që nuk është përcaktuar me këtë ligj, zbatohen dispozitat e legjislacionit për kundërvajtje.
4. Gjoha në të holla për masën ndëshkuese e shqiptuar nga inspektori mjedisor paguhet në afat prej tridhjetë (30) ditësh nga dita e pranimit të vendimit për ekzekutimin e vendimit të inspektorit mjedisor.
5. Nëse personi i mbikëqyrur pas skadimit të afatit prej tridhjetë (30) ditësh nuk i sjell inspektorit mjedisor dëshmi për pagesën e gjobës, ekzekutimi i ndëshkimit do të bëhet në përputhje me dispozita ligjore të Ligjit për procedurën përmbare.
6. Çdo shkelje e dispozitave të këtij ligji dhe akteve nënligjore, kur nuk përbën vepër penale, konsiderohet sanksion kundërvajtës me gjobë.

Neni 56

Sanksionet kundërvajtëse me gjobë

1. Me gjobë prej njëzetmijë (20.000) euro, deri në dyzetmijë (40.000) euro dënohet për kundërvajtje personi juridik, nëse:
  - 1.1. burimi i palëvizshëm nuk është i ndërtuar, i pajisur dhe i mirëmbajtur, ashtu që mos të shkarkojnë në ajër materie ndotëse mbi vlerat e caktuara kufitare të emisioneve sipas nenit 6 paragrafi 1, nën-paragrafi 1.1 të këtij ligji;
  - 1.2. burimi i palëvizshëm difuziv nuk është i ndërtuar, i pajisur dhe i mirëmbajtur ashtu që të mos shkarkojnë në ajër substanca ndotëse në sasi që mund të dëmtojnë shëndetin e njeriut, cilësinë e jetës dhe mjedisin sipas nenit 6 paragrafi 1 nën-paragrafi 1.2 të këtij ligji;
  - 1.3. emisionet e shkarkimeve në ajër nga burimet e palëvizshme tejkalojnë vlerat kufitare, të përcaktuara me aktin nënligjor sipas nenit 6 paragrafi 2 të këtij ligji;
  - 1.4. nuk siguron monitorimin e cilësisë së ajrit sipas vendimit të Pëlqimit Mjedisor, Lejes Mjedisore, Lejes Mjedisore Komunale ose Lejes Mjedisore të Integruar sipas nenit 11 paragrafi 1 të këtij ligji;
  - 1.5. nuk zbatojnë dhe nuk financojnë masat për zvogëlimin e ndotjes së ajrit të parapara në planin e veprimit për cilësinë e ajrit sipas nenit 27 paragrafi 7 dhe nenit 28 paragrafi 7 të këtij ligji;
  - 1.6. nuk zbatojnë dhe nuk financojnë masat për zvogëlimin e emisioneve të ndotësve në ajër të përcaktuar në planin afatshkurtër të veprimit sipas nenit 29 paragrafi 6 të këtij ligji;
  - 1.7. kërkesat e Planit Kombëtar për Zvogëlimin e Emisioneve sipas nenit 32 të këtij ligji, nuk respektohen në afatet e duhura.
2. Për shkelje nga paragrafi 1 i këtij neni ndëshkohet edhe personi përgjegjës i personit juridik me vlerë prej dyqind (200) euro, deri në katërmijë (4.000) euro.
3. Për shkelje nga paragrafi 1 i këtij neni ndëshkohet edhe personi fizik që ushtron biznes individual - operatori me vlerë prej katërqind (400) euro, deri në dhjetëmijë (10.000) euro.
4. Me gjobë prej dhjetëmijë (10.000) euro deri në njëzetmijë (20.000) euro dënohet për

kundërvajtje personi juridik, nëse:

- 4.1. të dhënat burimore dhe të validuara për matjet e bëra të cilësisë së ajrit të përcaktuara në Pëlqimin Mjedisor, Lejen Mjedisore dhe Lejen Mjedisor të Integruar dhe raportin për nivelin e ndotjes dhe vlerësimin e cilësisë së ajrit nuk ia paraqet Ministrisë respektivisht AMMK deri me 31 Mars të vitit vijues për vitin e kalendarik paraprak sipas nenit 11 paragrafi 2 të këtij ligji;
  - 4.2. nuk e kryen monitorimin e cilësisë së ajrit, në mënyrën e paraparë me aktin ligjor sipas nenit 12 paragrafi 1 të këtij ligji;
  - 4.3. nuk e kryen monitorimin e emisioneve nga burimet e palëvizshme, në mënyrën e paraparë në aktin ligjor sipas nenit 12 paragrafi 2 të këtij ligji;
  - 4.4. kryen monitorimin e cilësisë së ajrit, monitorimin e emisioneve të ndotësve në ajër nga burimet e palëvizshme dhe verifikimin e saktësisë së sistemit të matjes, për matje kontinuale të emisioneve të ndotësve në ajër nga burimet e palëvizshme sipas metodës referente të matjes ose metodës tjetër të matjes për të cilën nuk është i akredituar nga DAK sipas nenit 12 paragrafi 2 të këtij ligji;
  - 4.5. nuk kryen veprimtarinë e laboratorit referent nga neni 38 paragrafi 2 i këtij ligji në mënyrën e përcaktuar në aktin nënligjor sipas nenit 12 të këtij ligji;
  - 4.6. nuk bënë verifikimin e saktësisë së sistemit të matjes, për matje kontinuale të emisioneve të ndotësve në ajër nga burimet e palëvizshme, në mënyrën e paraparë në aktin ligjor sipas nenit 12 paragrafi 2 të këtij ligji;
  - 4.7. kryen monitorimin e cilësisë së ajrit, monitorimin e emisioneve të ndotësve në ajër nga burimet e palëvizshme dhe verifikimin e saktësisë së sistemit të matjes, për matje kontinuale të emisioneve të ndotësve në ajër nga burimet e palëvizshme, nëse nuk është i akredituar nga DAK sipas nenit 12 paragrafi 3 dhe neni 34 të këtij ligji;
  - 4.8. nuk siguron monitorimin e rregullt të shkarkimit të emisioneve nga burimet e palëvizshme dhe për këtë nuk mbanë evidencën sipas nenit 20 paragrafi 3, nën-paragrafi 1.1 të këtij ligji;
  - 4.9. nuk siguron kryerjen e matjeve të emisioneve të ndotësve, nga burimet e palëvizshme sipas nenit 20, paragrafi 3, nën-paragrafi 3.2 të këtij ligji;
  - 4.10. nuk mbanë evidencë për matjet e kryera me të dhënat për vendet e matjeve dhe rezultatet e matjeve si dhe për shpeshësinë e matjeve të emisioneve sipas nenit 20, paragrafi 3, nën- paragrafi 3.3 të këtij ligji;
  - 4.11. nuk mbanë evidencën për karburantin e përdorur dhe mbeturinave të cilat përdoren në procesin e bashkë djegies sipas neni 20 paragrafi 3 nën- paragrafi 3.4 të këtij ligji;
  - 4.12. nuk mbanë evidencë për punën e pajisjeve për zvogëlimin e emisioneve sipas nenit 20, paragrafi 3, nën-paragrafi 3.5 të këtij ligji;
  - 4.13. kryen aktivitete të sigurimit të cilësisë së matjeve dhe të dhënave për cilësinë e ajrit pa i përmbush kushtet e parapara në neni 39 paragrafi 1 të këtij ligji.
5. Me gjobë prej njëqind (100) deri në dymijë (2.000) euro dënohet për kundërvajtje, personi përgjegjës i personit juridik për veprat e referuara nga paragrafi 4 të këtij neni.
  6. Me gjobë prej dyqind (200) deri në pesmijë (5.000) euro dënohet personi fizik që ushtron biznes individual- operatori për veprat e referuara nga paragrafi 4 të këtij neni.

7. Me gjobë prej dymijë (2.000) deri në dhjetëmijë (10.000) euro, dënohet për shkelje personi juridik, nëse:

7.1. nuk i dorëzon të dhënat në Ministri, në mënyrën e përcaktuar sipas nenit 20 paragrafi 2 të këtij ligji;

7.2. nuk e dorëzon raportin vjetor mbi shkarkimet e ndotësve nga burimet e palëvizshme, në mënyrën e përcaktuar me aktin nënligjor sipas nenit 21 paragrafi 1 të këtij ligji;

7.3. nuk vepron me produktet dhe pajisjet që përmbajnë substanca të kontrolluara dhe të reja të gazrave serrë të fluoruara, ose varen prej tyre, në mënyrën e përcaktuar me aktin nënligjor sipas nenit 43 paragrafi 1 të këtij ligji.

7.4. nuk vepron me substanca të kontrolluara dhe të reja dhe gazra serrë të fluoruara, në mënyrën e përcaktuar në aktin nënligjor sipas nenit 43 paragrafi 3 të këtij ligji.

8. Për shkelje nga paragrafi 7 të këtij neni dënohet për kundërvajtje personi përgjegjës i personit juridik në shumë prej pesëdhjetë (50) deri në njëmijë (1.000) euro.

9. Për shkelje nga paragrafi 7 të këtij neni dënohet për kundërvajtje personi fizik – operatori, në shumën prej njëqind (100) deri në dymijë (2.000) euro.

10. Me gjobë prej katërqind (400) deri në katërmijë (4.000) euro dënohet personi përgjegjës i Komunës, nëse:

10.1. nuk sjell dhe nuk e publikon programin sipas neni 10 paragrafi 2 të këtij ligji;

10.2. nuk ia paraqet Ministrisë respektivisht AMMK të dhënat bazë dhe valide për monitorimin e cilësisë së ajrit dhe raportin për nivelet e ndotjes dhe vlerësimin e cilësisë së ajrit deri më 30 Mars të vitit aktual për vitin e kaluar kalendarik sipas neni 10 paragrafi 5 të këtij ligji;

10.3. nuk e informon publikun për prapun e paralajmërimit sipas nenit 18 paragrafi 2 të këtij ligji;

10.4. nuk zbaton masat e posaçme për mbrojtjen e shëndetit të njeriut dhe mënyrën e zbatimit të tyre sipas nenit 28, paragrafi 1 të këtij ligji;

10.5. nuk e miraton Planin Komunal të Veprimit për përmirësimin e cilësisë së ajrit sipas neni 28 paragrafi 1 të këtij ligji;

10.6. nuk harton Planinafat-shkurtër të Veprimit sipas nenit 29 paragrafi 1 të këtij ligji.

KAPITULLI XIV DISPOZITAT KALIMTARE DHE PËRFUNDIMTARE

Neni 57

1. Me propozim të Ministrisë Qeveria në afat prej dymbëdhjetë (12) muajsh, nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji, nxjerrë vendimin për vendosjen e SMCA në zona dhe aglomerate, të shtrirë në tërë territorin e Republikës së Kosovës.

2. Qeveria me propozim të Ministrisë respektivisht AMMK në afat prej gjashtë (6) muajsh, nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji, e miraton regjistrin e pikave për monitorimin e përqendrimit të dioksidit të sulfurit, dioksidit të azotit dhe oksideve të azotit materieve grimcore (PM₁₀, PM_{2,5}), plumbit, benzenit, monoksidit të karbonit, ozonit sipërfaqësor dhe prekursorëve të ozonit, arsenit, kadmiumit, merkurit, nikelit, benzo (a) pirenit dhe hidrokarbureve të tjera policiklike aromatike në ajër.

3. Ministri me vendim në afat prej dymbëdhjetë (12) muajsh, pas themelimit të laboratorit referent, formon komisionin e autorizuar për përcjelljen e punës së laboratorit referent. Mënyra e punës së komisionit përcaktohet me akt nënligjor nga neni 12 i këtij ligji.
4. Pas njëzetekatër (24) muajsh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji, personi juridik- laboratorit testues dhe kalibrues nuk mund të i kryej matjet e cilësisë së ajrit dhe emisioneve nga burimet e palëvizshme të ndotjes, pa qenë i akredituar.
5. Qeveria në afat prej njëzet e katër (24) muajsh, me propozim të Ministrisë nxjerrë aktet nënligjore që dalin nga ky ligj.
6. Ministria në afat prej tetëmbëdhjetë (18) muajsh nxjerrë aktet nënligjore që dalin nga ky ligj.
7. Deri në nxjerrjen akteve nënligjore sipas këtij ligji, zbatohen aktet nënligjore ekzistuese në pjesët ku nuk janë në kundërshtim me këtë ligj.

Neni 58
Shfuqizimi

Me hyrjen në fuqi të këtij ligji, shfuqizohet Ligji Nr. 03/L- 160 për Mbrojtjen e Ajrit nga Ndotja, (Gazeta Zyrtare, Nr.67/2010 dt.29 Mars 2010).

Neni 59
Hyrja në fuqi

Ky ligj hyn në fuqi pesëmbëdhjetë (15) ditë pas publikimit të tij në Gazetën Zyrtare të Republikës së Kosovës.

Ligji Nr. 08/L-025
23 qershor 2022

Shpallur me dekretin Nr. DL-238/2022, datë 07.07.2022 nga Presidentja e Republikës së Kosovës Vjosa Osmani-Sadriu